

Savoir sans Frontières

DOBRODRUŽSTVÍ ANSELMA LANTURLU

COSMIC STORY

Jean-Pierre Petit

Souhvězdí Andromedy?
Minete Orion a pak pořád rovně.

Tyto hypotézy nemusí být nutně pravdivé,
a vlastně ani pravděpodobné.
Stačí, když poskytnou výpočty, které se
budou shodovat s naším pozorováním.

Osiander (*)

(*) Předmluva Andrease Osiandera, vydavatele Koperníka

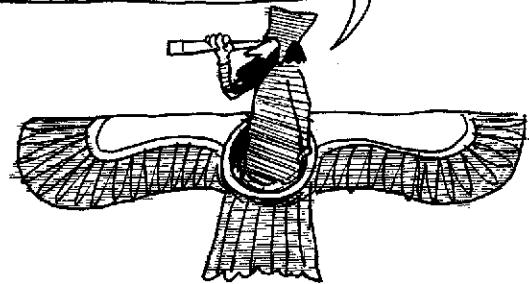
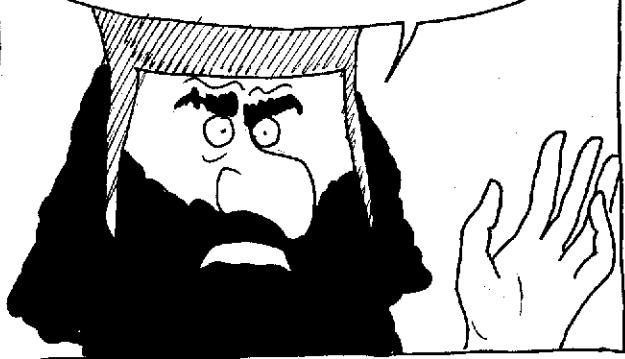
PROLOG

2000 let před naším letopočtem
v PERSII, v BABYLONĚ

Již od nejútlejšího věku se spolu jenom prali a snažili se jeden druhého zničit!

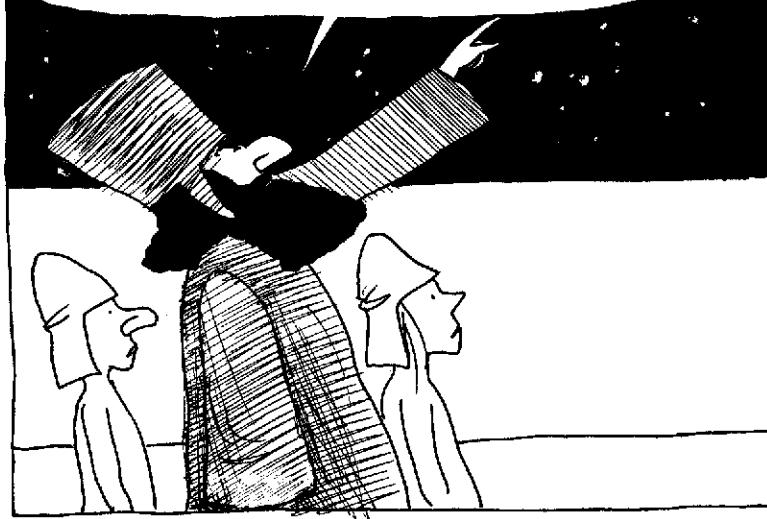
Budoucnost našeho Světa byla ohrožena. Naštěstí bůh MITHRA zasáhl. Postavil se mezi ně, aby chránil jednoho před druhým!

Zabránil tedy těmto zlepřáteleným bratrům, těmto DVOJČATŮM, těmto dvěma polovinám vesmíru, aby se vzájemně NEZNIČILI.

A teď si na svoje destičky napište, kde leží božská panství.

AHRIMAN je nedaleko hvězdy ANTARES v souhvězdí ŠTÍRA.

Zatímco AHURA MAZDA sídlí na druhém konci nebes, zcela na opačné straně, to znamená v souhvězdí BÝKA.

Ale stejně, kdyby se AHURA MAZDA a AHRIMAN znovu setkali, to by byla hrůza ...

Jo, ale naštěstí jsou jeden od druhého tak daleko, že dál už to ani nejde.

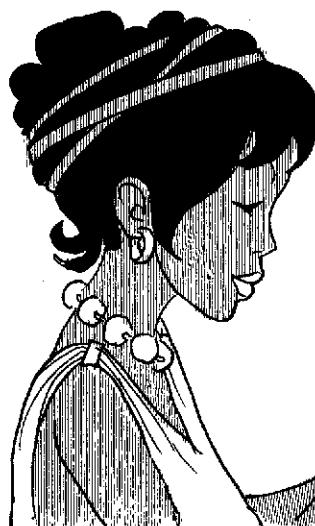
Díky tomu můžeme být v klidu.
Nebeské věci jsou na svém místě.

Každá věc na světě patří na své místo, stejně jako každé místo patří k dané věci.

Mistr říkal, že jenom pozorováním a studiem oblohy dosáhneme moudrosti ...

A pak MITHRA nad nimi stále bdí. Tvoří HRANICI mezi oběma dvojčaty, mezi DVĚMA VESMÍRY.

Hmm, ale stejně ...

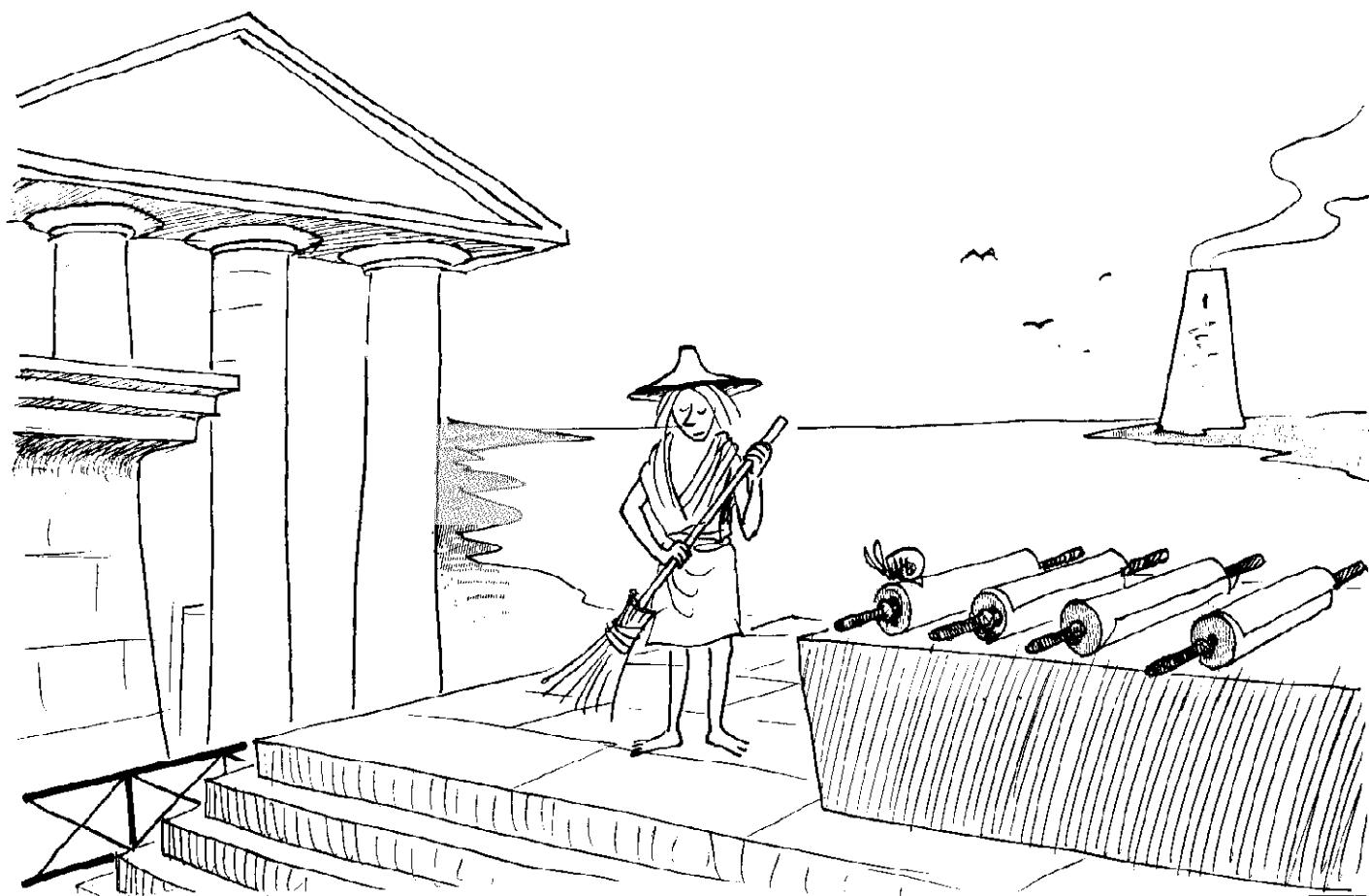

Posloucháš
mě?

Jo, jo ...

PTOLEMAIOS

ALEXANDRIE, hlavní město antické vzdělanosti

VÍŠ, Tirésie, jsem opravdu hrozně rád,
že jsem našel místo v alexandrijské
knihovně.

Je na celém světě ze všech
nejúžasnější. Je tam na
700 000 svitků, v nichž je
popsáno plno krás našeho světa.

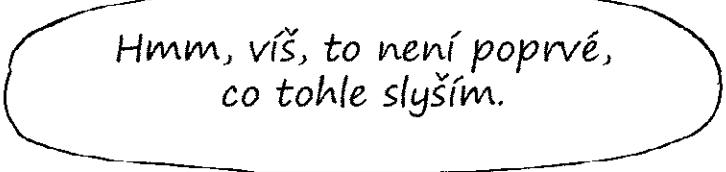

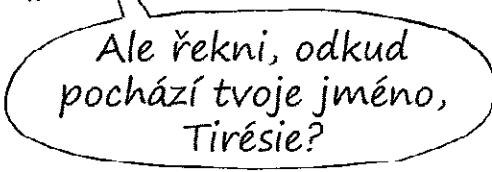
Mohl bych si přečíst Euklidovy spisy.
Jeho dílo bylo prý revolucí v matematice.

Říká se, že učenci v Alexandrii
budou umět všechno vysvětlit
a jednou všemu porozumí.

Hmm, viš, to není poprvé,
co tohle slyším.

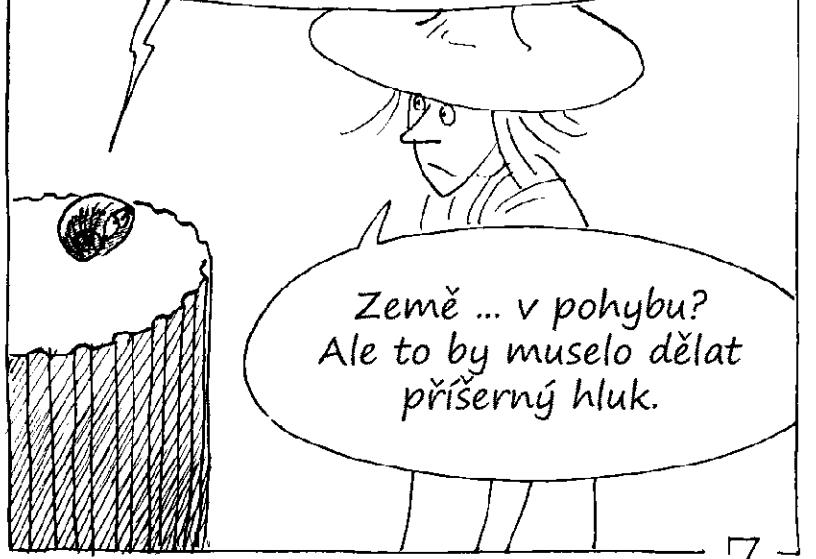
Ale řekni, odkud
pochází tvoje jméno,
Tirésie?

Je původem řecké.
Jeden z mých předků žil
na ostrově SAMOS
ve III. století před Kristem.

Jeho pán, v oné době, se jmenoval
ARISTARCHOS. A ten tvrdil, že Slunce
je středem vesmíru a Země se kolem něj
otáčí a Měsíc se zase otáčí kolem Země.

Země ... v pohybu?
Ale to by muselo dělat
příšerný hluk.

Co tě nemá! To je hloupost! Když jsi na lodi, která rozráží klidnou hladinu moře, a zavřeš oči, cítíš, že se pohybuje?

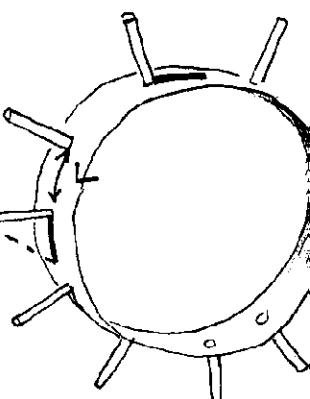
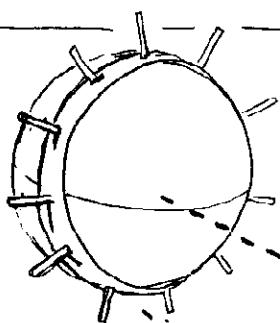

Euh...ne

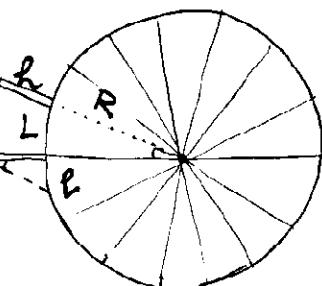
Eratosthenés dokonce vypočítal poloměr Země, a to úplně jednoduchou cestou: změřil stín tyče.

Ale jak?

Je to prosté: poblíž zemského poledníku nalep pásku papyru. A kolmo k této páse připevní tyčky, jako je to tady:

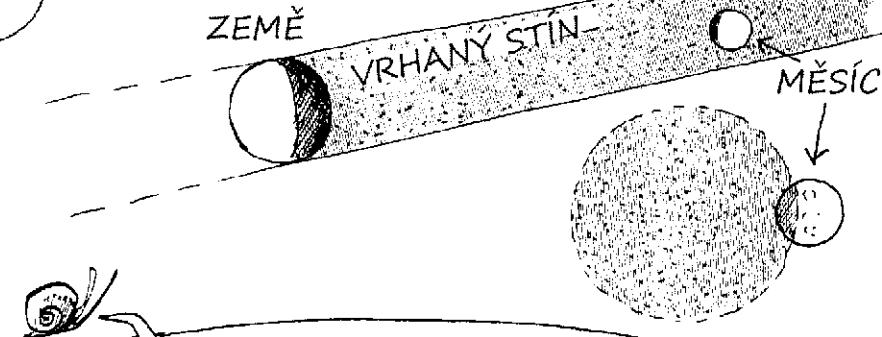
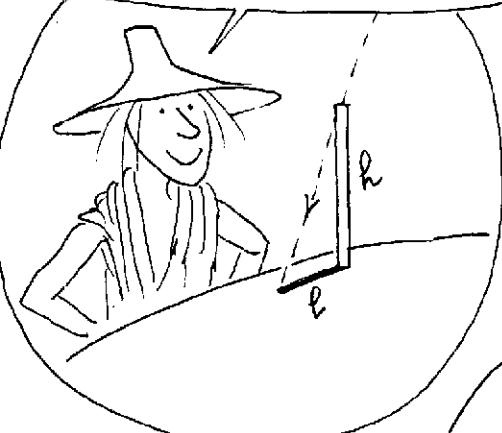

Když jedna z tyček bude přesně mřít ke Slunci, nebude vrhat žádný stín.

Tyčka vrhá stín l . Když tedy znáš vzdálenost L mezi dvěma tyčkami a jejich výšku h , můžeš vypočítat průměr R tohoto sférického předmětu.

No jo, s těmito fígly moderní geometrie...

Ale dospěl ještě dál. Při pozorování **ZATMĚNÍ MĚSÍCE**, kdy se oblina Země rýsuje na své přirozené družici, mohl si Eratosthenés vytvořit ne příliš mylnou představu o velikosti Měsíce.

A na základě **ZDÁNLIVÉHO PRŮMĚRU** (*) dokázal odvodit přibližnou vzdálenost, v které se Měsíc nachází od Země.

Ale ten pohyb Země by se stejně musel nějak cítit, ne?

Hele, tamhle je profesor PTOLEMAIOS!

* Úhel, pod kterým předmět vidíme.

Milý příteli, moje kniha
ALMAGEST je v podstatě hotová.

A otáčí se tedy
Země?

Přiznám se, že mně tato
myšlenka v jednu chvíli
přeletěla hlavou...

No, prosím!

Jenomže je to úplně
směšné. Podívejte se,
něco vám předvedu.

Jak nám již dokázal mistr Aristotelés,
některá tělesa stoupají a jiná klesají.

To nepopírám.

Lehká tělesa stoupají
a těžká tělesa klesají.

Síly působí s větším účinkem
na tělesa těžká, masivní.

To je zcela zřejmé.

Zde jsou fakta ...

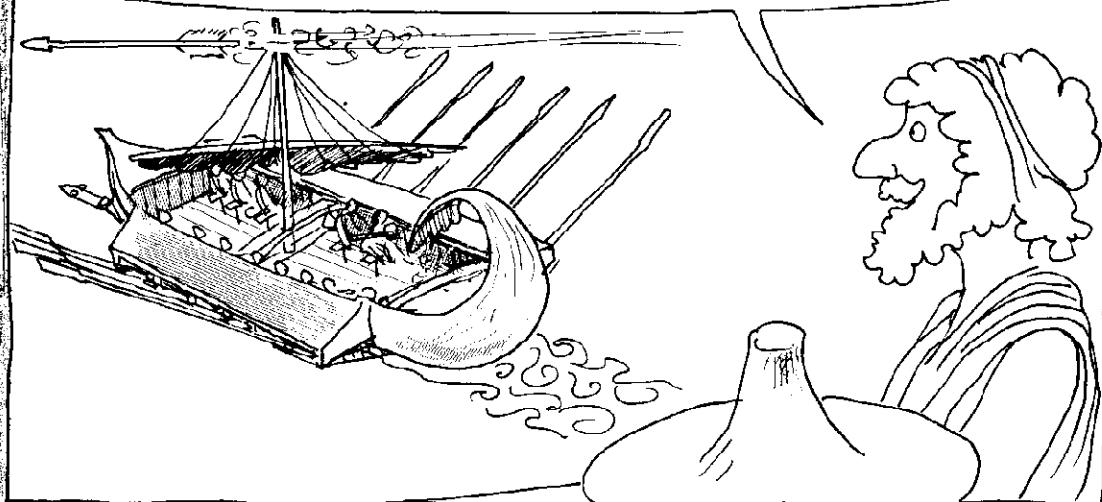
Peříčko a kámen padají dolů. Podléhají SÍLE, která je táhne k Zemi.

Ale kámen padá rychleji než peříčko.

Jedině pokus může rozhodnout.

Tirésie, pozor!...

Tělesa se pohybují jenom ve chvíli, kdy na ně působí síla. Síly jsou předávané prostřednictvím hmoty. Když lod' pluje bez pohonu se zvednutými vesly, jsou to vodní proudy, které ji postrkují dopředu. Podobný princip platí i pro šíp vystřelený z luku (*).

Ano, tedy z ARISTOTELOVÝCH zákonů vyplývá následující: Země by se mohla POHYBOVAT jedině v případě, že by podléhala PŮSOBENÍ NĚJAKÉ SÍLY.

A my prostí smrtelníci bychom působení této síly rovněž pocítovali, ale mnohem slaběji, neboť i naše masa je slabší.

Důsledek: Země by odjela a nás by nechala popadané za sebou...

To je vážně směšné ...

Pohyb Země? Zpočátku zábavná myšlenka, přiznávám. Jenomže nemá žádné opory v analýzách. Škoda... Hvězdy a nebeská tělesa musejí být lehoučké jako pára...

Měsíc si pluje vzduchem.

Jak to vystihl náš drahý PLATÓN: vše, co pluje vesmírným prostorem - éterem, je neměnné a dokonalé. Těsně při zemi, pod úrovní Měsíce, je SVĚT NEUSPORÁDANÝ a PROMĚNLIVÝ, prostoupený chaosem.

Když se ale nad to všechno povzneseme, vidíme kolem sebe jenom řád, krásu a nádheru, klid, mír a samé slasti.

To že řekl
PLATÓN?

Ne, to není
jeho styl.

Na tomto POZEMSKÉM SVĚTĚ je všechno nedokonalé, zatímco nahoře jsou nebeská tělesa zázračně dokonalá, hladká a sférická.

Proč spojujete kruh a kouli (sféru) s božskou podstatou?

Jistě se mnou budete souhlasit, když vám řeknu, že jediné bytosti, které dokáží vystihnout božskou podstatu, jsou GEOMETRICKÉ BYTOSTI, tj. PŘÍMKA, ROVINA, KRUH a KOULE.

Nespouštím z vás oči.

Přímka i rovina musejí někde končit, musejí mít nutně okraj.

Má pravdu. Kruh a koule nemají začátek ani konec. Jsou to jediné útvary, které dokáží vystihnout nekonečnost, věčnost, božskou podstatu.
To řekl PYTHÁGORÁS.

TEDY, nebeská tělesa jsou kulatá, DOKONALE KULATÁ, a ubírají se po dráze tvořené kružnicemi.

VENUŠE

Ale počkejte, když si promítneme dráhu Venuše na nebeskou klenbu, vidíme podivný balet. Hvězda zpomaluje, chvíli se ubírá nazpět a potom se znova obrací a pokračuje dál. Toto se příliš nepodobá dráze opisované po kružnici?

Ozubené nepohyblivé
kolo připojené k Zemi

VENUŠE

Epicykloidní
dráha

Objasním tuto záhadu.

Dráha Venuše je vlastně
**KOMBINACÍ KRUHOVÝCH
POHYBŮ.**

Epi znamená v řečtině
"na" nebo "vně".

Ostatně všechny pohyby nebeských těles, pohyby Slunce a jiných planet, se mohou omezit na superpozice kruhových pohybů.

Fantastické! A paradox zmizel.

Co myslíš,
Tyrésie?

Nic, jenom, že je to příšerně složité.

Kdyby se se mnou bohové poradili před tím, než stvořili svět, doporučil bych jim něco jednoduššího.

MODEL PTOLEMAIA byl ve shodě s ARISTOTELOVSKÝM DOGMATEM a díky tomu měl platnost neochvějného zákona během následujících 16 století. Po celou tu dobu brzdil všechn významný pokrok v astronomii. Patnácté století znamenalo konec téhle zcestné teorie. Už tedy nebylo potřeba těch 48 nádherných kružnic, vzájemně se překrývajících, k tomu, aby se přijatelně popsali pohyb nebeských těles.

...ale roku 1530 kdesi nedaleko šedých vod Baltského moře

KOPERNÍK

Hansi Elme!

Co dělás v mé pracovně?!?

Ehm, nic mistře, jenom jsem nahlédl do vašich poznámek, do vašeho rukopisu...

Způsob, jakým jste převzal ARISTARCHOVO dílo, mi připadá úžasný. Všechno je to tak logické a ucelené. Kdy hodláte svou práci vydat?

Základní principy:

- 1) Žádné sférické nebeské těleso se neotáčí kolem jediného středu.
- 2) Střed Země není středem světa, ale pouze středem gravitace a oběžné dráhy Měsice.
- 3) Všechna sférická nebeská tělesa obíhají kolem Slunce, a proto střed světa leží poblíž Slunce.
- 4) Vzdálenost stálic od Země je tak ohromná, že v porovnání s ní je vzdálenost mezi Sluncem a Zemí nepatrná.
- 5) Pohyby, které se objevují na obloze a které vidíme ze Země, nejsou dány pohybem samotné oblohy, ale pohybem Země, která se otáčí.
- 6) To, co nám připadá jako pohyb Slunce, je ve skutečnosti pohyb Země, která obíhá, stejně jako i ostatní planety, kolem Slunce.
- 7) To, co se u planet jeví jako zpětný pohyb, není nic jiného než pohyb Země, který sám o sobě stáčí k vysvětlení mnoha rozmanitých jevů na obloze.

Do čeho se to pletu?! A vrat' mi ten papír! Vědomosti se nesmějí vyprávět na potkání. Ani si nedovedeš představit, jaké bych měl potíže, kdybych se rozhodl s tím vším, co je zde napsané, obeznámit svět.

Milý synu, cením si otevřenosti tvého ducha.
Ale věř mi, zde v Krakově máme mír a máme z čeho žít. Nezničme to.
Svět ještě není zralý přijmout nové poznání...

Znepokojený vydavatel do předmluvy napsal:

Zjevujeme světu nové doménky a předpoklady, jež vedle starých nejsou o mnoho pravděpodobnější, a to tím více, že jsou zatík prosté a hodně obdivu a ukívají v sobě nejvzálečtivější poklad vědomostí a učených pozorování.

Žádná lidská bytost, jejž bude číst tyto myšlenky, nemí doupit v nabytí jistého poznání, jež by mu astronomie měla přinést, neboť astronomie nemá takového poslání, nemá v úmyslu oblážit nás neochvějnou jistotou, což je správné, neboť nám tak brání věřit starým doménkám, jež by nás po přečtení mohly učinit ještě bloupejšimi, než jsme byli před otevřením knihy.

Jinak řečeno: přečtěte si to, ale neberte to moc vážně.

Koperník se vlastně příliš nemýlil. Roku 1600, 57 let po jeho smrti, byl uvězněn GIORDANO BRUNO a po dalších 8 letech upálen za to, že vzal tento vzkaz vážně.

Jste banda pitomců. Jsou milióny sluncí jako je naše a stejně tolik je i obydlených zemí.

Nech ho řečnit a podej mi křesadlo.

TYCHO BRAHE & KEPLER

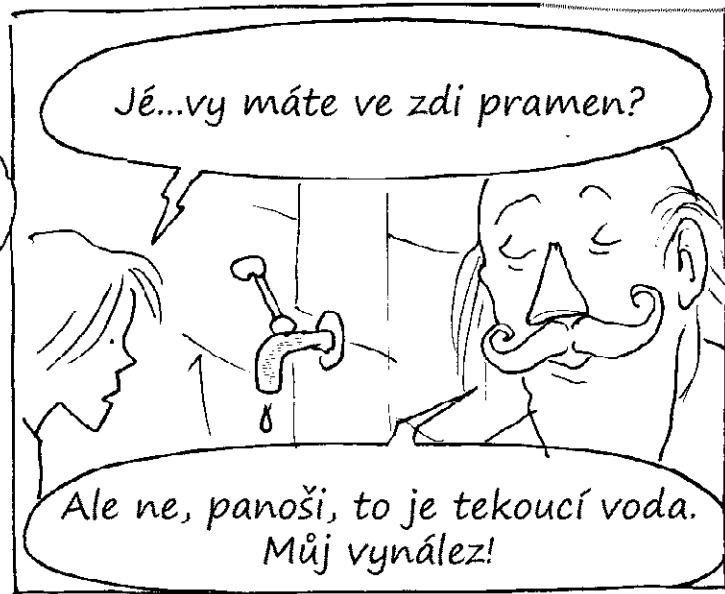
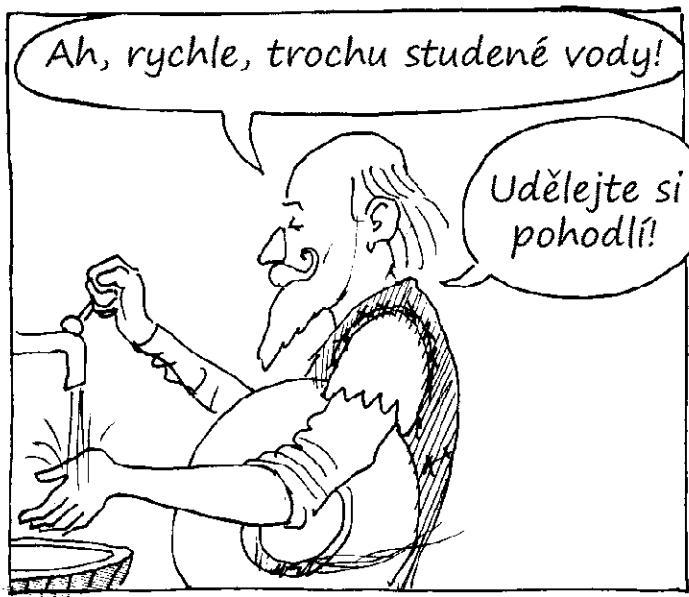
DÁNSKO, 4. ÚNORA roku 1600

Hansi, přijíždíme
do URANIENBORGU,
nového centra vzdělanosti.

Ah, pan Kepler!
Vítejte na méém panství!

Dovolíte, abych vám
říkal Johannesi?

Ah, urozený pán
TYCHO BRAHE.

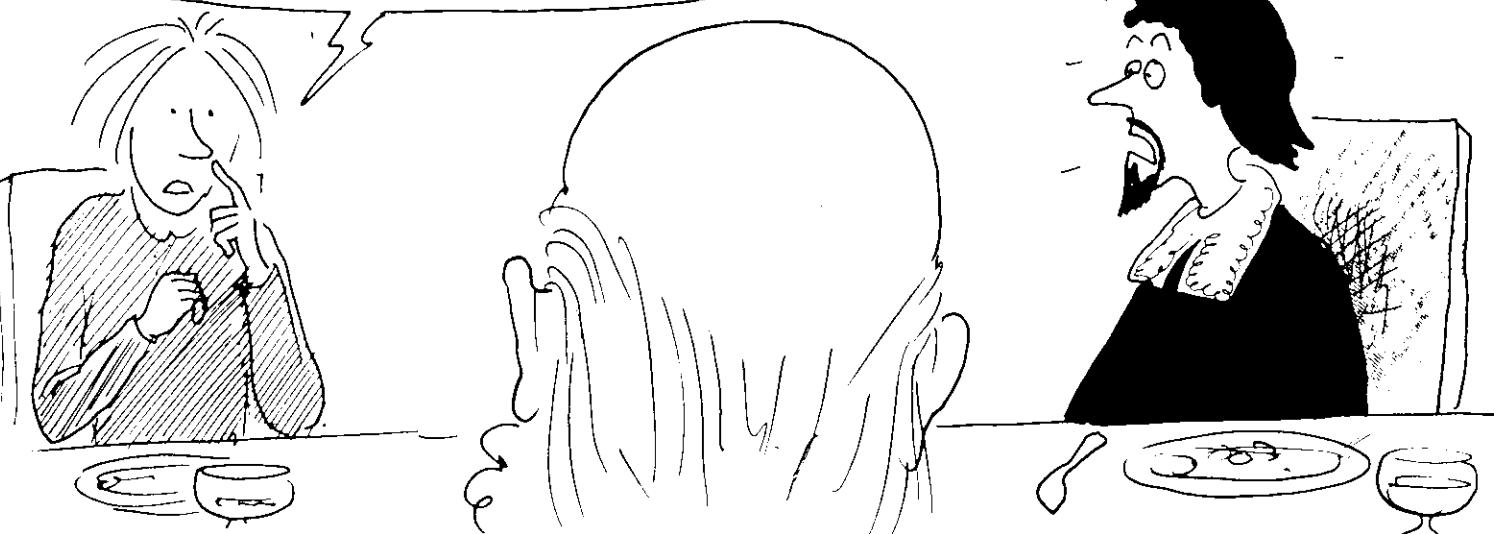
Za vaší ženou?..

Ne, ne! Řekl jsem za ženami, dívkami. Věda a ženy, to je dobro a jedno doplňuje druhé!

Mistře Brahe, já...

Co říkáš? Nestyd' se
panoši, mluv!

S největší úctou pane, vaší Milosti
upadl stříbrný nos (*).

(*) Tychovi byl jeho pravý nos useknut v souboji soupeřem.

Můj nos? Sakra, to je patálie,
vážně, kde je?

Nemýlím-li se, myslím, že spadl
do vašich fazolí...

Hansi, chceš
rozhněvat
našeho hostitele!

Ah, líbiš se mi, panoši. Necháme dobrého pana
Keplera prozkoumat mou pracovnu, jelikož vidím,
že ho to potěší. A my se půjdeme podívat
za ženami.

Dobrý bože na nebesích,
jaký poklad! Kolik let
přesných pozorování...

Ah, Keplere, vás nikdy neunaví cpát se čísla
a papíry?

Víš, že jsem v roce 1572 viděl zrození hvězdy?
Nevěřil jsem svým očím. A potom, o několik měsíců později, jsem ji viděl zemřít (*).

Hvězdy tedy nejsou věčné?

To je otázka, kterou si pokládám...
Přiznám se, že mě to zmátlo.

(*) Jednalo se o supernovu, kterou Tycho Brahe pozoroval.

Myslím si,...euh...
že planety obíhají
kolem Slunce.

A...Země?

Kdyby se Země pohybovala, bylo by to
příliš jednoduché. Bohužel, je to nemožné!

Aristotelův argument?

Ne, jednoduše
výsledky mého pozorování

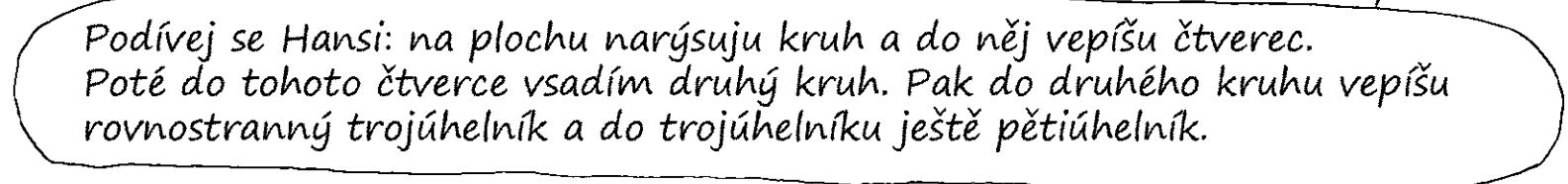
Představ si, že hvězdy
jsou rozprostřeny do
dálky jako tyto stromy
a kopce.

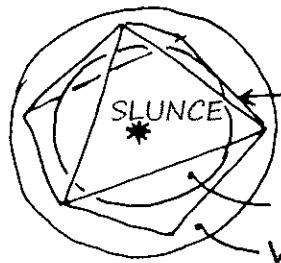
Kdyby se Země otáčela,
pozorovali bychom pohyb blízkých
hvězd na pozadí hvězd vzdálených.

Stejně, jako když se
tyto stromy pohybují
na pozadí kopců, když
kroutím hlavou.

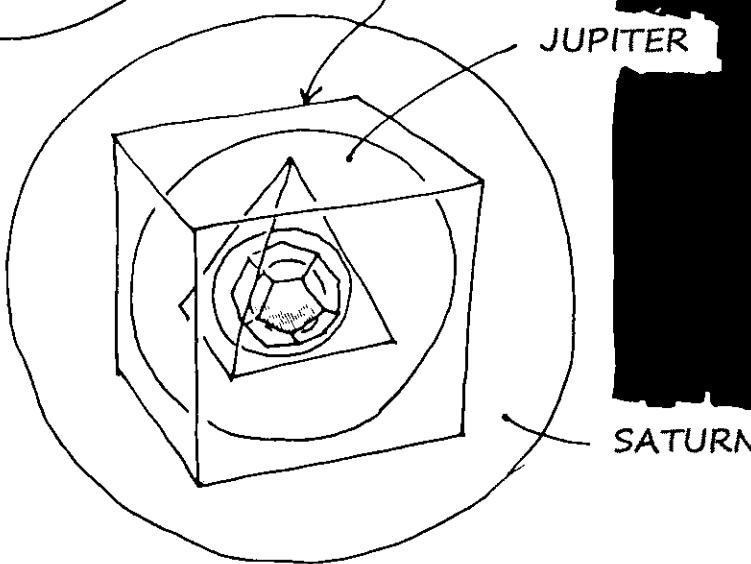
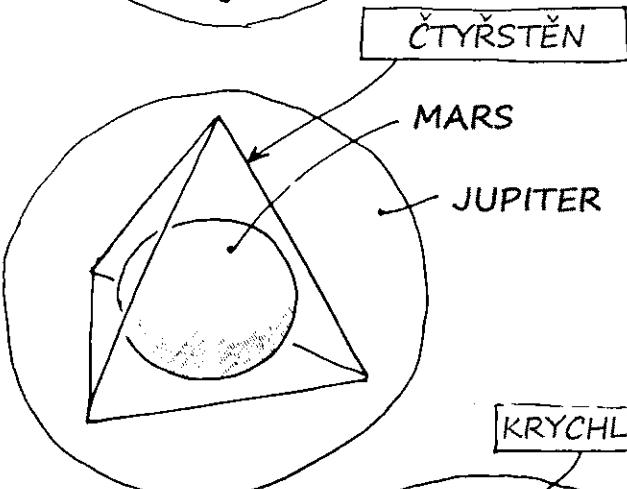
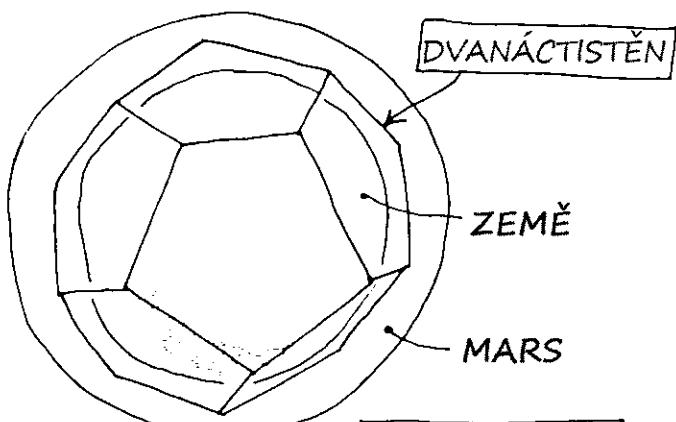
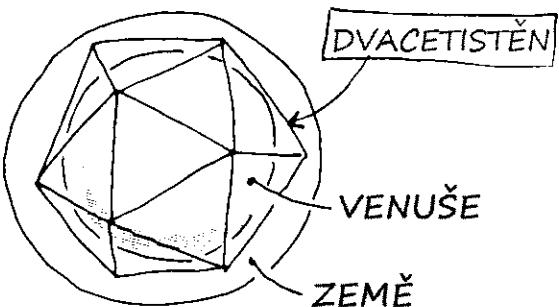
Udělal jsem výpočet, přičemž jsem
předpokládal, že hvězdy jsou na miliónech
a miliónech míst.

I s těmito bláznivými
a neskutečnými čísly bychom byli
schopni pozorovat tuto PARALAXU.
Ale nepozorujeme VŮBEC NIC!

Planety, dokonalé bytosti, se pohybují po soustředných kružnicích.
V jejich středu se nachází Slunce.

Toto, je Hansi, tajemství světa:
Oběžné dráhy šesti planet jsou tvořeny
pomocí pěti PLATÓNOVÝCH
PRAVIDELNÝCH MNOHOSTĚNU.
Věděl jsem to. Všechno je propojené,
všechno do sebe zapadá.
Jsem geniální, geniální!...

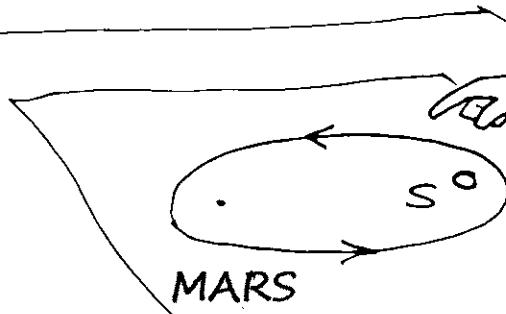
Zase jedno přání otcem
myšlenky!

Pane, a je tohle všechno ve shodě
s měřenimi, která prováděl Tycho Brahe?

Bohužel ne. Ale je
tu něco mnohem
překvapivějšího.

Tychova měření, která
se týkala pohybu
Marsu, jsou nesporná.
Počítal jsem to a znova
přepočítával nejméně
stokrát. Jedna planeta
ale neobíhá po kružnici.

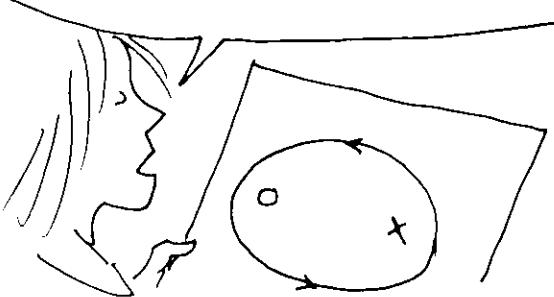
To všechno souhlasí jedině v případě,
že oběžná dráha Marsu nemá podobu
KRUŽNICE, ale **ELIPSY**, přičemž Slunce
tvoří jedno z ohnisek.

Ale to by znamenalo, mistře,
že PYTHÁGOROVO DOGMA, jeho
zázračná harmonie kruhů,
ARISTOTELOVA teze SPOJUJÍCÍ
KRUH S BOŽSKOU PODSTATOU, že
to všechno neplatí!!!

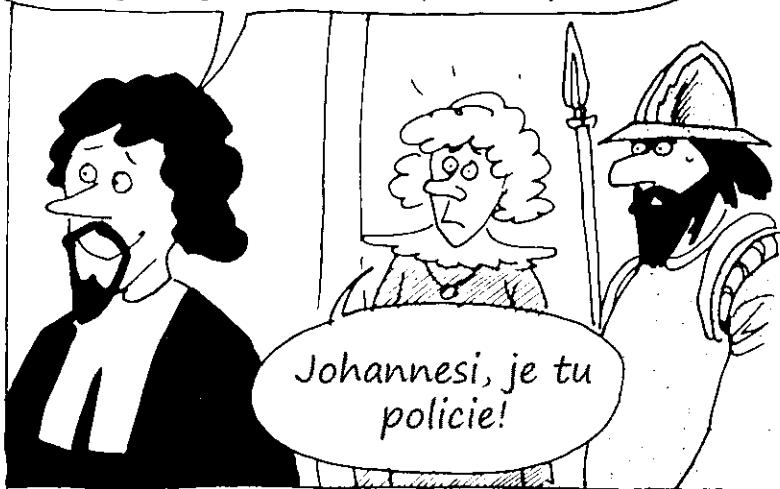
Už to tak bude, Hansi.
Je všemu konec.
Ptolemaiový kruhy
i ty další věci...

Přiznávám, že
jsem tomu sám
nechtěl věřit.

Představ si, že v rámci těchto elips není ani rychlosť konstantní.
Ale jak se Mars přibližuje ke Slunci,
zrychluje a pak, jak se od něj
vzdaluje, zase zpomaluje. To by
Pythagóra hodně překvapilo.

Policie? Ale co má co dělat
s Pythagorem?

Žádného pana Pythagóra, o kterém tu mluvíte, neznám. Přišli jsme
zatkнуть vaši matku. Je obviněná z čarodějnictví. Dala Jakubovi sklenáři
nápoj, po kterém onemocněl.

Ženy byly pro ubohého pana Keplera nevyčerpatelný zdroj potíží.

Hansi, když zuří bouře, nezbývá nám nic vznešenějšího, než hodit inkoust našeho mírumilovného bádání do proudu věčnosti.

Drahý Galileji, jste ohromný člověk. Mohl byste mi nevyplaceně poslat jeden ze svých zázračných dalekohledů...

Hrome, to je zlé!

Vem si brko a piš!

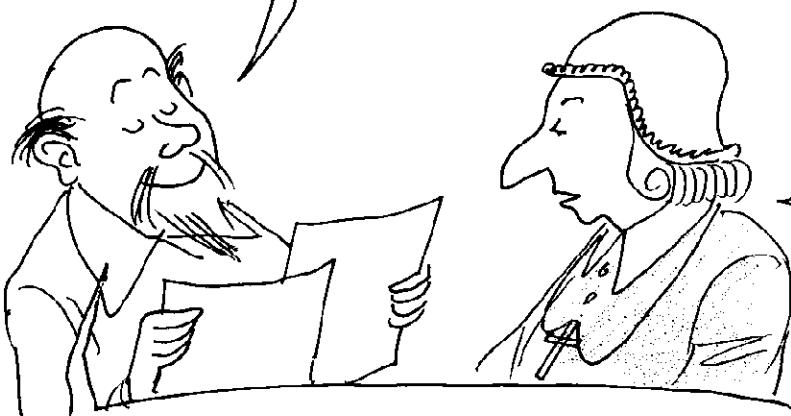
GALILEI

Rok 1623, pracovna papeže Urbana VIII., Galileiova ochránce

Mno! Co mi chce ten chlapík ze severu?...

Co je u vás nového, milý Galilei?

Dostal jsem další dopis od Keplera. A mám také novinky z Říma.
Tam ti hlupáci roztrubují, že můj dalekohled pokřivuje vidění
věcí. Jejich důkaz: hvězdy se prý objevují zdvojeně....

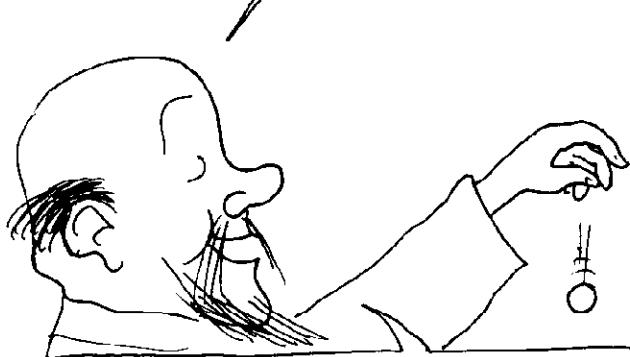
A to tě nešokuje, že jsou vidět
zdvojeně, zatímco díváme-li se
pouhým okem, zdvojené nejsou?

Ah, panenko Maria, a proč by
nakonec nemohly být zdvojené?!
Proč se nesnažíme vidět svět
takový, jaký doopravdy je,
namísto všech těch slepých
výkladů Písma svatého.

Galilei, psss!

Duch Svatý není astronom!

Ti jezuité jsou ale oslové. Tvrdí, že kdyby se Země otáčela, tak by
kamínk, který pustíme dolů, musel spadnout mimo bod svého dopadu!

Nuže, když se plavíme na lodi a když nefouká vítr a my pustíme kamínek ze stěžně dolů, spadne k jeho patě. Sám jsem si to ověřoval.

Dost! Jeho Svatost přeci ví, že den má 24 hodin!
Země se tedy točí velmi pomalu tak, aby se nerozpadla.

Můj dobrý Galilei, uklidněte se. Věda musí jít kupředu
obezřetně. Všechno to jsou jenom domněnky...

Éé, domněnky! Nemohla by církev být
trošku modernější? Nevidím žádný důvod,
proč by měl člověk kvůli pohybu Země
praštit s celým náboženstvím o zem?!

Bible není vědecké pojednání!

Dobrá, ukažte mi vaše nové objevy.

Dobře víte, že nežertuje. Matematika je nástroj d'ábla!

Svatý Augustin pravdivě hlásal,
že je lepší modlit se k Bohu
než hledat odpovědi zkoumáním
světa...

Vy nejste nic jiného než omezenci!

Aj!...

Dobře, jelikož je to tak, že tu
někdo podkopává autoritu
služebníků církve, že jim
nedůvěruje..Sám jsi to chtěl!

Upínají se k Aristotelovým
blbůstкам, k fyzice, která
nikdy nemohla správně popsat
ani ten nejmenší jev.

Galilei, zašel jsi příliš daleko. Jezuité mají
velkou moc. Nic nezmůžu...

Uvidíme, kdo vyhraje, zda rozum,
nebo hrubá nevědomost!

A brzy se to ukázalo. Roku 1633 byl
Galilei donucen veřejně svá vědecká tvrzení
odvolut.

NEWTON

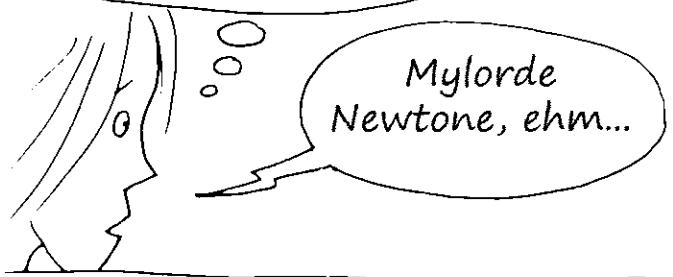
Jednoho rána roku 1690
v Cambridge

Mistře?

Neodpovídá...

Mylord
Newtone, ehm...

Co je porád?

Rtuťová sůl, síra,
aqua fortis neboli kyselina
dusičná, olovnatá běloba...

No co, co je s mojí
objednávkou?

Sakra! Dojděte mi pro ty jedy, to je vše!

Cože, vy jste nevěděli, že mylord Newton, ve své době vážená vědecká eminence, se zabýval alchymií?

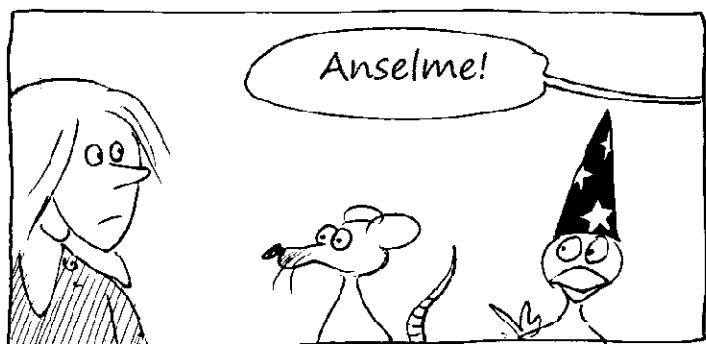
Podívejme se na to... lexikon magie říká: špetka odstřížených nehtů, trochu octa...

Ah, Ah, Ah!..Cítím, že jsem blízko!.. Jednoho dne se stanu pánum světa!

Fuj!...Co je to za smrad?

Viděl jsem vás včera s tou dívkou od vedle..

S tou, jež tak urážlivě ukazuje své vnady na odiv.

Žijeme v chlípném světě!

My godness, když vidím, co píše
ten korunovaný vůl Leibniz, že
neexistuje ABSOLUTNÍ PROSTOR.

Anselme, přines
pintu vody!

Pintu vody...
vědro pane?

Zavěsim toto vědro
za provaz, který
hodně zakroutím.

Potom to všechno
pustím... V prvním
okamžiku se začne točit
vědro, ale ne voda.
Hladina zůstává
nezvlněná.

Pak však, jak dochází ke tření,
se voda začne sama
pohybovat. ODSTŘEDIVÁ SÍLA
tedy rozvíří její hladinu.

Podívejte se, zastavím vědro.
Voda se vlivem SETRVAČNOSTI
stále otáčí a její hladina zůstává
zvlněná. Rozumíte?

Ani trochu, mistře..

Tuplovaný hlupák! Je to přece jasné! To dokazuje, že existuje jakási UNIVERZÁLNÍ NÁDOBA, ABSOLUTNÍ PROSTOR. A tento prostor s hvězdami na nebi obsahuje právě tu vodu, a nikoli vědro.

ODSTŘEDIVÁ SÍLA působí, jak jste sám mohl vidět, jenom v případě, že se voda točí VZHLEDEM K TOMUTO ABSOLUTNÍMU PROSTORU. Leibniz je tak akorát prašivý osel a já mu to napišu.

Aj aj, to se Leibnizovi nebude líbit ...

Bůh ve své nekonečné moudrosti umístil hvězdy do PRÁZDNA, nikoli do vřívého prostoru, jak tvrdí ten Francouz, pan Descartes, který si plete kosmos s šálkem čaje.

To tedy znamená, že mezi hvězdami...není NIC?

Ano, vůbec NIC.

Nic...helemese,
to je pravda,
vymyslel jsem NIC.

Nesmíme si ho ale plést
s NICOTOU.

Hmm...jistě

Podívejte se, Anselme,
GRAVITAČNÍ SÍLA, která je nepřímo
úměrná čtverci vzdálenosti objektů,
přitahuje planety jednu k druhé.

Odstředivá síla

Země

Měsíc

Gravitační síla

Díky této síle, která působí **OKAMŽITĚ** a na **DÁLKU** a která
se staví proti **ODSTŘEDIVÉ SÍLE**, je Měsíc přitahován k Zemi.

- Stejně tak i Slunce
udržuje kolem sebe všechny
ostatní planety v okolních
drahách.

A všichni ostatní jsou
pitomci, z nichž ani jeden
nedokáže odkrýt podstatu věcí.

Oh, jsem prostě
geniální, geniální...

Oni se mě odvažují kritizovat!
Ale já s nimi zatočím, se všemi
zatočím, slyšíš, se VŠEMI!

Ano, mylorde...

UÍÍK!

Mmm...

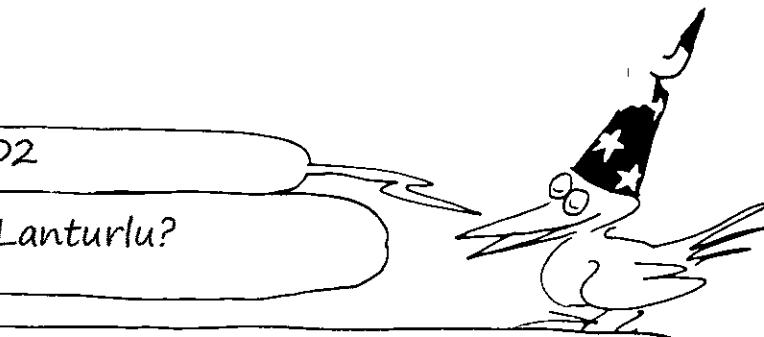
A ted' mi přines rozdrcený
kraví roh a hni sebou!...

Eeh...ano, mylorde...

WILLIAM HERSCHEL & PIERRE SIMON DE LAPLACE

Zámek Malmaison, srpen 1802

Jak se dnes cítí mladý pán Lanturlu?

Je mi hned lépe, když jsem ve vaší rozkošné společnosti, drahá Sofie.

Řekněte mi, není tamhle baron de Laplace doprovázený prvním konzulem?

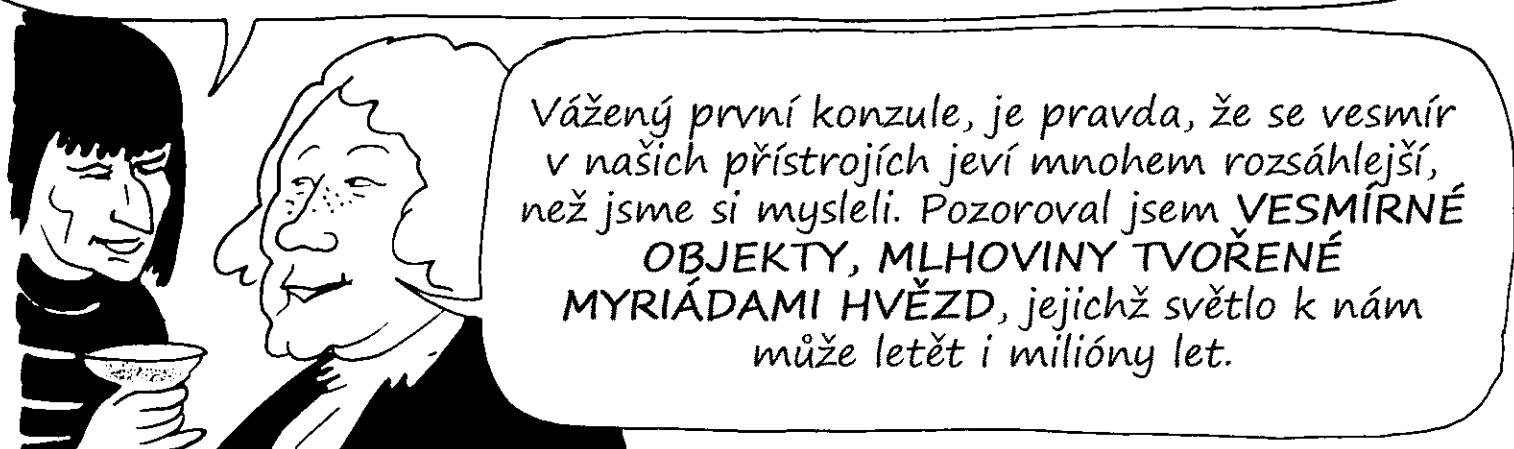
Zdá se, že ano...

Kdo je to však s nimi, ta osoba se silným anglickým přízvukem?

To je astronom Herschel.
Pojďme k nim blíže.

Jejich rozmluva musí být velmi poutavá.

Pane Herschele, Laplace mi o vás všechno řekl. Sestavujete prý dalekohledy, vypočítal jste vzdálenost Země od Slunce. A ještě navíc jste prý objevil jiné světy, které uvádějí v pokušení naši představivost.

Herschel natolik naboural naše vidění světa, že už vůbec nevíme, kde by se mohl nacházet jeho střed. Hvězdy se pohybují, Slunce také. Mléčná dráha je velký otácející se disk tvořený nepřeberným množstvím hvězd ...

Ale všichni vědí, že člověk, který do toho všeho vnesl řád, který s konečnou platností odkryl poslední tajemství, co se týče druh planét, byl matematik Laplace, jenž díky svým úžasné přesným výpočtům...

Když už jsme u toho, Lapaci, připomněl jste mi, co si myslel Newton o planetách, které se vychýlily ze své oběžné dráhy. Domníval se, že je to vůle boží a že je Bůh sám přemístil. Co o tom soudíte vy?

Řeknu vám jediné, první konzule,
že tuto hypotézu jsem ke svým
výpočtům vůbec nepotřeboval.

Herschel a Laplace, stojíme na prahu nového věku.

Così mě ale udivuje u tohohle
pana Herschela.

A co to je, první konzule?

Ten poklidný život, velmi dobře si rozumí se svou ženou, jeho syn bude pokračovat v jeho díle a nemá žádné nepřátele. To není normální.

Ve vědeckém světě je to opravdu výjimečné!

Oh, omluvte mě,
tamhle přichází
Josefína!..

Tedy, drahý Lapaci,
vy si myslíte, že kolem miliard
sluncí v každé galaxii existují
světy podobné tomu našemu.

Bezpochyby

I na jiných planetách
je život s vlastní
historií a civilizacemi.

Herschel objevil KVALITATIVNÍ východiska pro moderní astronomii: existenci galaxií, pohyb hvězd, strukturu Mléčné dráhy, pohyb Slunce. Následující století přinese první přesná MĚŘENÍ.

NEBESA!

Stanovením dvou přesných poloh jedné hvězdy ze souhvězdí Labutě v srpnu a v prosinci vůči ostatním vzdáleným hvězdám na pozadí (paralaxa), dokázal roku 1838 Němec BESSEL určit její vzdálenost od Země: 11 světelných let.

Země
srpen

Slunce

Země prosinec

61 Cygni

srpen

o-
prosinec

Nehýbat se!

Fotografie později umožní zachytit nebeské obrazce na filmovou pásku a také nashromáždit více světla během dlouhého nočního pázování.

Rok 1912, Henrietta Leavitt

CEFEIDY jsou proměnné hvězdy, jejichž intenzita světla se periodicky mění. Měření jejich vzdálenosti metodou paralaxy je přesné pouze v rámci několika desítek světelných let. Ale ukazuje se, že vzdálenost blízkých Cefeid je úměrná intenzitě jimi vyzařovaného světla. Čím více světla Cefeida vyzařuje, tím je pulsování pomalejší a trvá delší dobu.

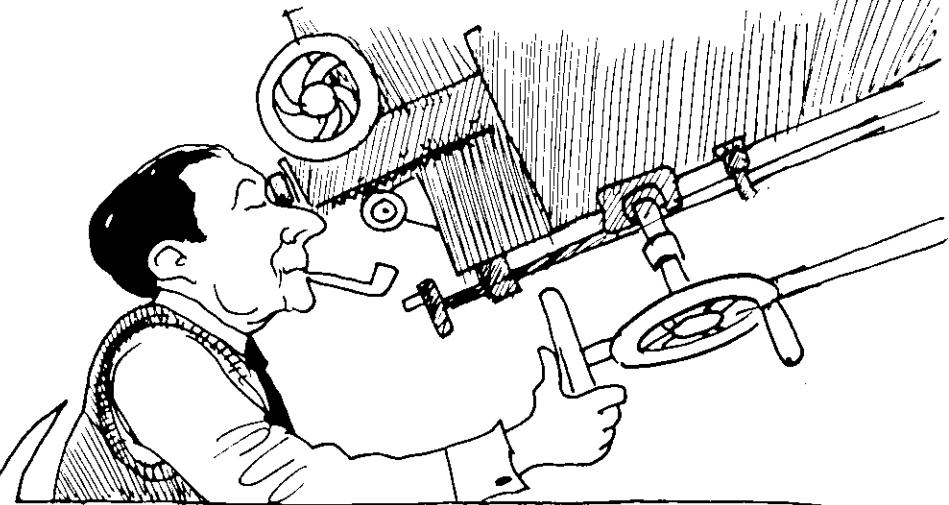
Změřením intenzity světla Cefeidy a vyhodnocení její svítivosti na základě periody pulsování můžu vypočítat její vzdálenost.

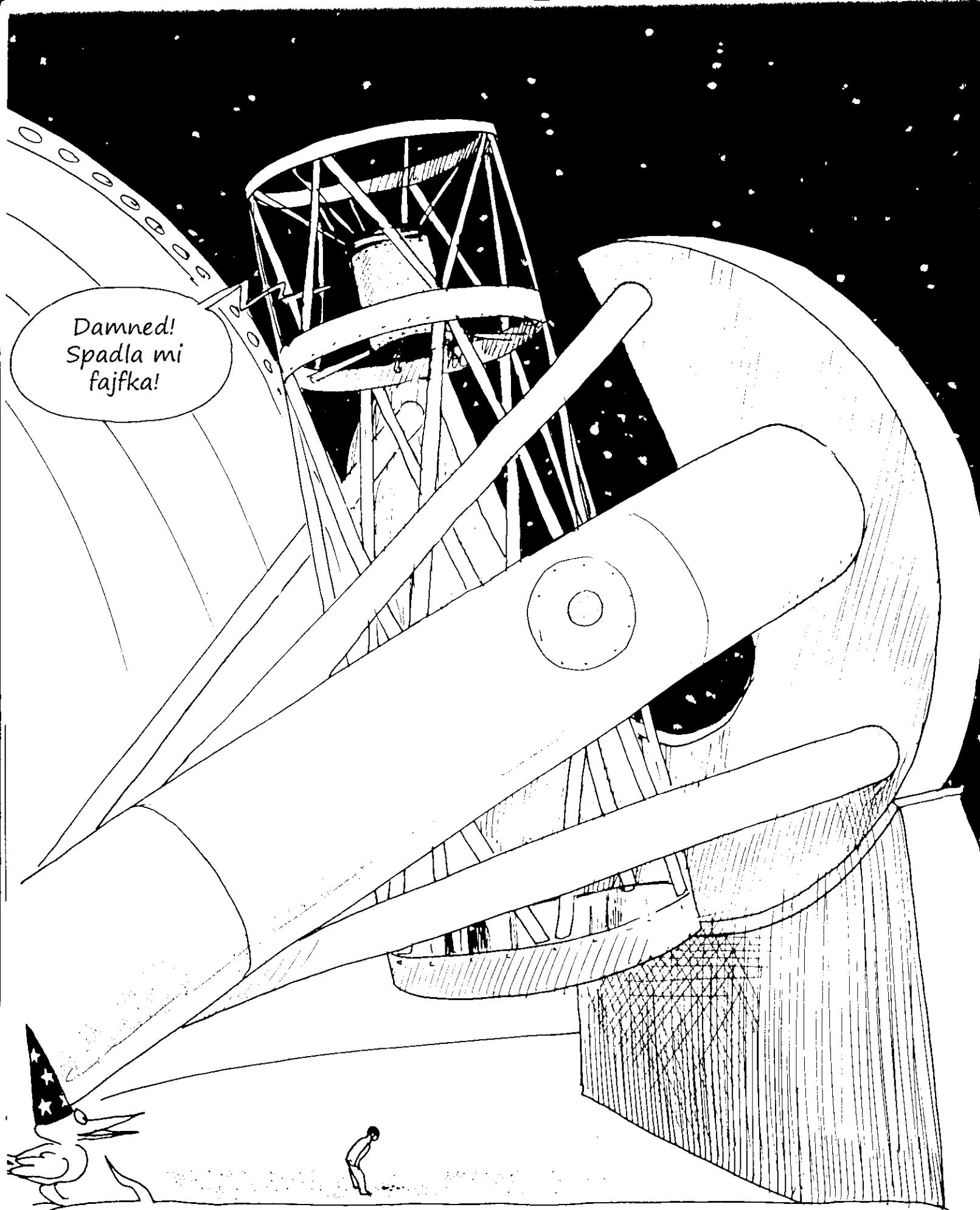
Ale stále se ještě pochybuje o mimogalaktické povaze pověstných spirálních mlhovin.

PALOMAR STORY

Rok 1924, Američan
Edwin Hubble:

My good friend, problém je vyřešen. Právě jsem objevil úžasnou cefeidu ve spirální mlhovině v souhvězdí Andromedy. Tato mlhovina tedy není uvnitř naší galaxie. Její vzdálenost odhaduji na dva milióny světelných let.

Dalekohled v observatoři Palomar "dohlédne" až do dálky deseti miliard světelných let. Moderní kosmologie v něm pro své zkoumání našla nástroj, který odpovídá výši jejich ambicí.

Ale tady je jiný příběh neúnavného lidského hledání. Od roku 1859 dokážeme díky Kirchhoffovi určit charakteristické složení objektů vyzářujících světlo, a to pomocí SPEKTROSKOPU, který lze připevnit na dalekohled.

CHARAKTERISTICKÉ SPEKTRUM

červený okraj

HRANOL

SVĚTLO

ZÁŘÍČ

ČÁRY

modrý okraj

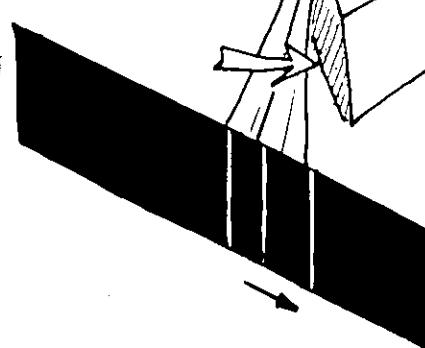
Každý atom, každá molekula mají jasně definované spektrum.

vzdalující se zdroj

červený okraj

červený okraj

přibližující se zdroj

modrý okraj

Světelný zdroj se s určitou rychlosí vzdaluje, nebo přibližuje od/k hranolu a tomu podléhá posun spektrálních čar směrem k červenému (RED SHIFT), nebo modrému okraji spektra. Pomocí spektrální analýzy můžeme zjistit nejen chemické složení zářiče, ale i jeho rychlosť ve vztahu k nám.

Toto je tzv. DOPPLERŮV jev, o němž jsme se zmiňovali v komiksu BIG BANG (BELIN).

Při analýze různých spekter ze vzdálených galaxií Hubble a Humason zjistili, že dochází k tzv. rudému posuvu spektrálních čar neboli k RED SHIFT. Tyto galaxie se od nás vzdalují.

Brzy se ukázalo, že rychlosť vzdalování je přímo úměrná jejich vzdálenosti od Země.

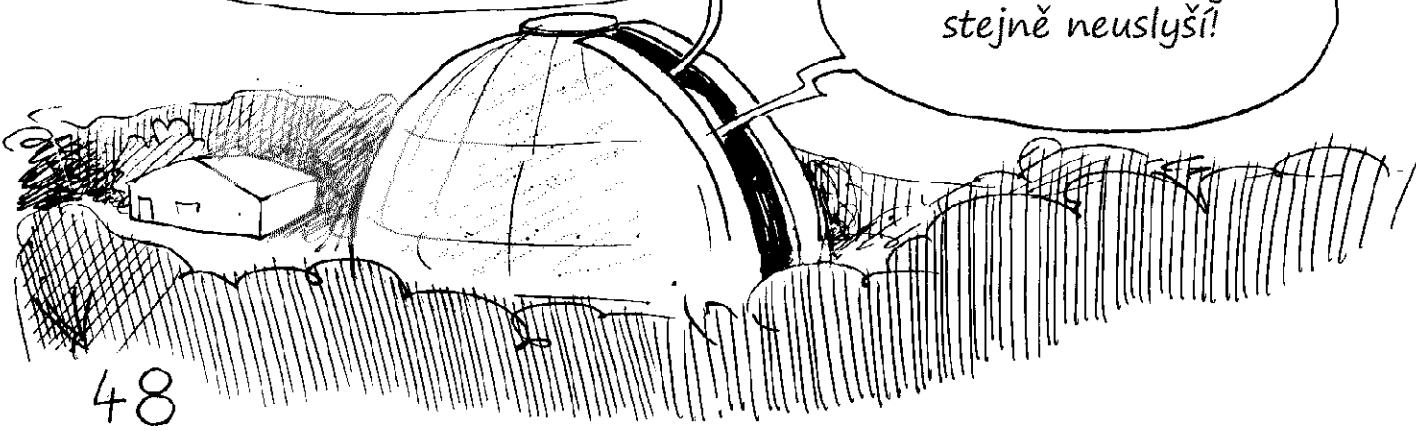
Zdá se mi logické,
že vesmír vznikl
po fantastickém
počátečním výbuchu.

BIG BANG

Utíkají od nás,
Miltone, utíkají!...

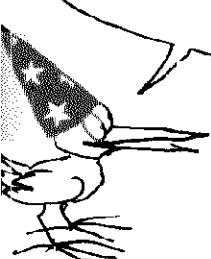
Nemusíte tolik
křičet, Edwine, ony vás
stejně neuslyší!

Takže ... CELÝ vesmír
není NEHYBNÝ?

A to je to, co si do doby,
než Hubble učinil tento
náhodný objev, neuměl
NIKDO ani představit.

Do roku 1572 by ani ve snu
nikoho nenapadlo, že hvězdy
nemusejí být věčné.

Do doby, než Tycho Brahe zpozoroval
SUPERNOVU neboli umírající hvězdu.

V roce 1810 si Herschel kladl otázku,
jakým způsobem mohou hvězdy existovat

Jak vyrábějí své světlo,
pomocí jaké energie?
Ze by spalováním uhlí?

Rok 1938, Hans Bethe, Dánsko

Drahá, vidíš všechny ty hvězdy...

Já jsem totiž jediný člověk,
který ví, proč září.

No, ano, a co?

Udělal bys lépe, kdyby ses
staral o svou kariéru místo
toho hloupého snění!

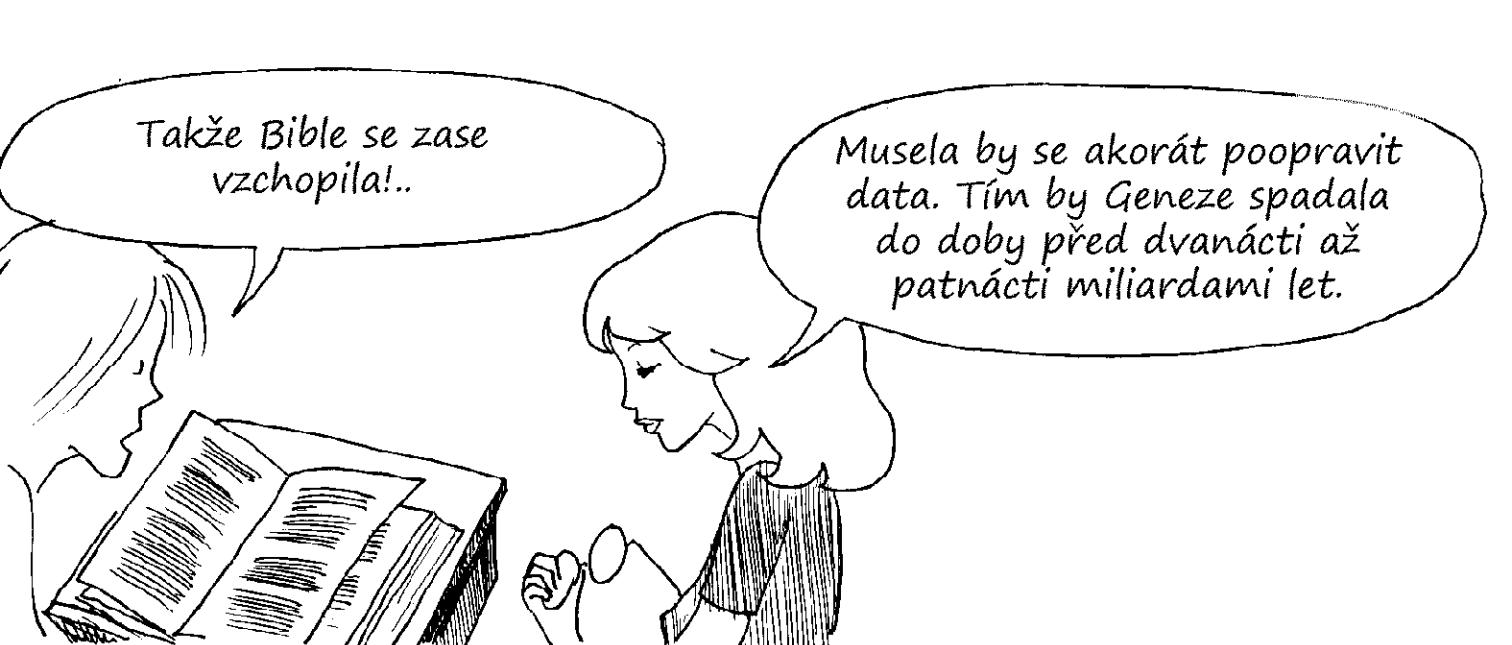
Bethe dokázal, že hvězdy fungují
jako termonukleární bomby.

Co je? Co jsem řekla?

Univerzita v Louvain, opat Lemaître, vynikající matematik:

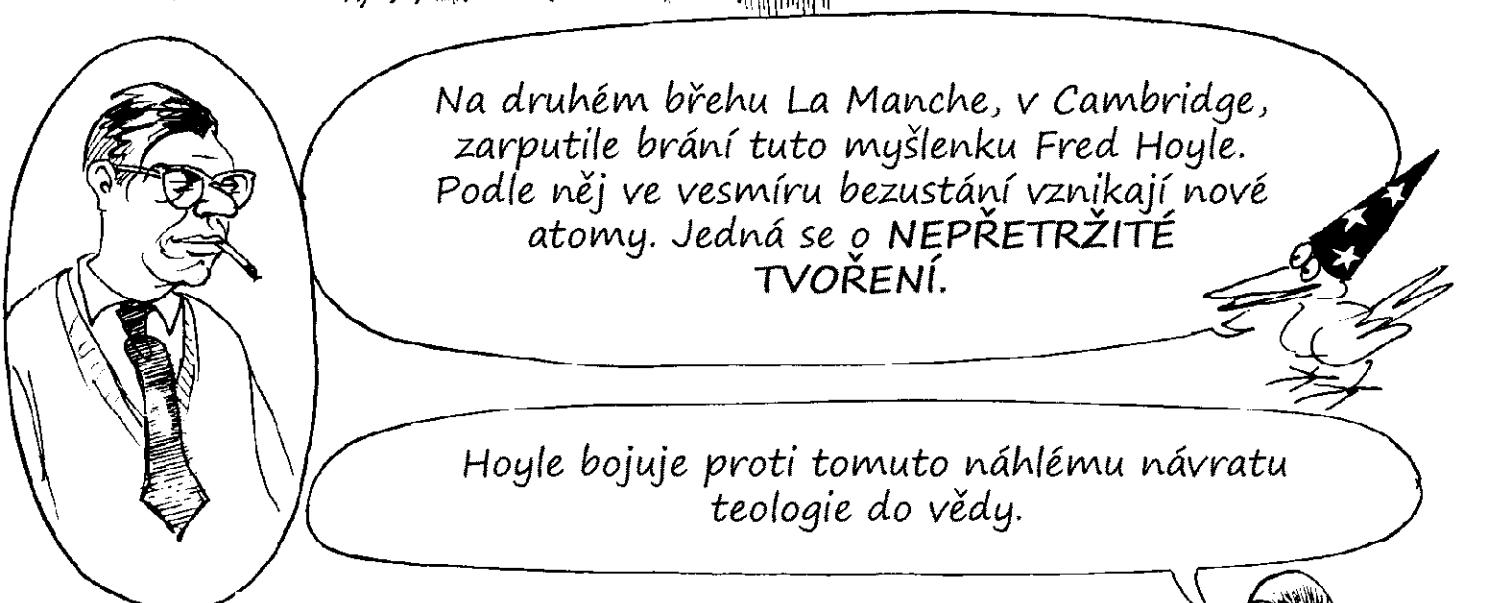
Jestliže se vesmír ROZPÍNÁ, znamená to,
že před velmi dávnou dobou byl smrštěn
v PRIMITIVNÍ ATOM, extrémně horký a zhuštěný,
jenž by odpovídal době STVORENÍ.

Takže Bible se zase
vzchopila!..

Musela by se akorát poopravit
data. Tím by Geneze spadala
do doby před dvanácti až
patnácti miliardami let.

Na druhém břehu La Manche, v Cambridge,
zarputile brání tuto myšlenku Fred Hoyle.
Podle něj ve vesmíru bezustání vznikají nové
atomy. Jedná se o NEPŘETRŽITÉ
TVOŘENÍ.

Hoyle bojuje proti tomuto náhlému návratu
teologie do vědy.

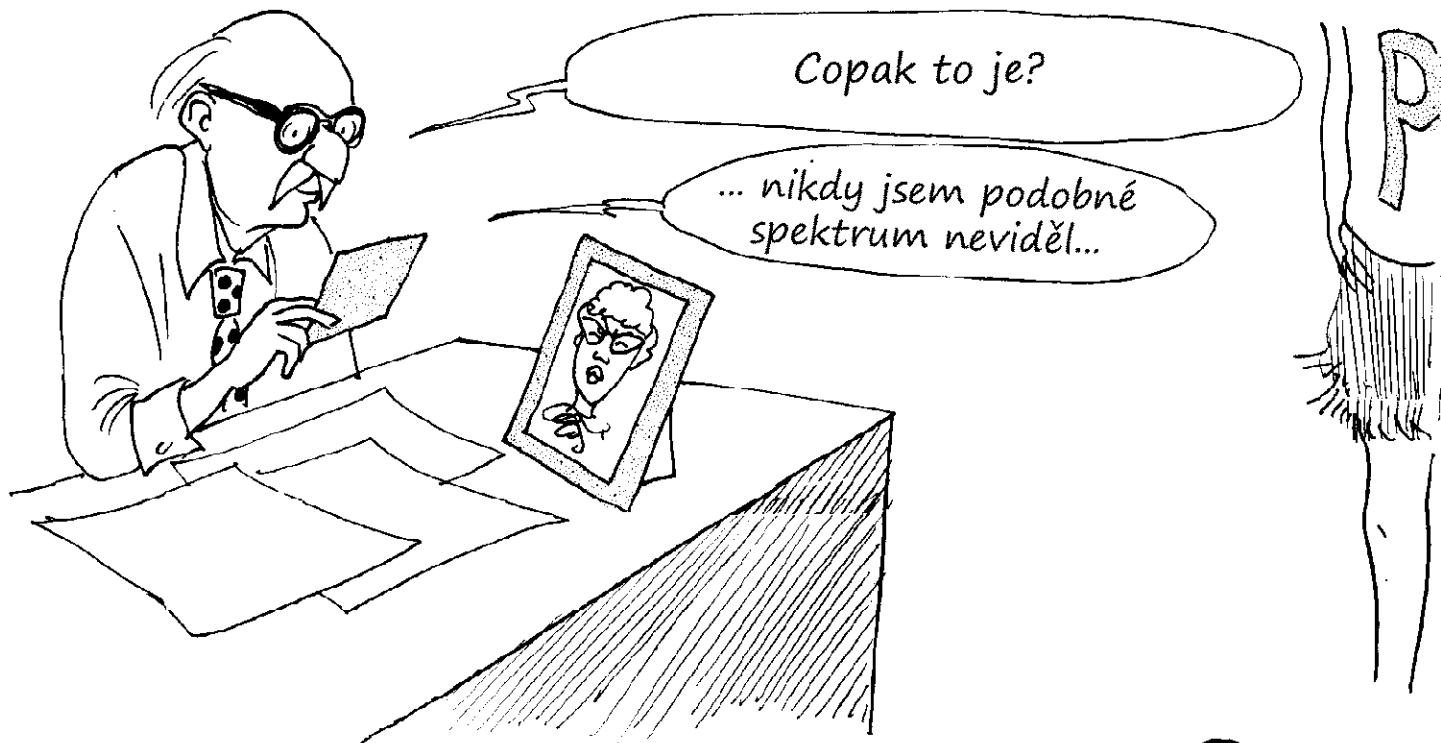

Jeden kostel proti jinému!

KVAZARY

Observatoř v Pasadeně,
USA 1960

Profesor Jesse Greenstein přijal nového studenta
Thomase Matthewse.

Naprosto překvapující spektrum, nezdá se vám, Thomasi...

Je tu šest divných čar, všechny jsou na červeném okraji spektra. A pochází to z jedné úplně ubohoučké hvězdy...

Už se pěknou řádku let zabývám spektry. Ale žádný objekt jsem takhle zářit ještě neviděl.

Když je to celé v červeném spektru, jedná se možná o Dopplerův jev? Třeba je to vodík, který se vzdaluje ohromnou rychlostí.

Thomasi, kdyby se tento plyn vzdaloval takovou rychlostí, byl by tedy velmi daleko podle Hubbleova zákona, který říká, že rychlosť vzdalování objektu je přímo úměrná vzdálenosti. Kdyby tomu tak bylo, znamenalo by to, že tento drobný prach, který je 50 000krát menší než Mléčná dráha, by vyzařoval 100 krát více energie než ona!

O ROK POZDĚJI

Maarten Schmidt:

Hey, Jesse, vidíš tohle spektrum jednoho z těch podivných objektů, kvazistelárních neboli "hvězdám podobných"? Tyto KVAZARY jsme objevili před rokem.

Ano, Maartene

Ten hle Holand'án je pořád tak klidný...

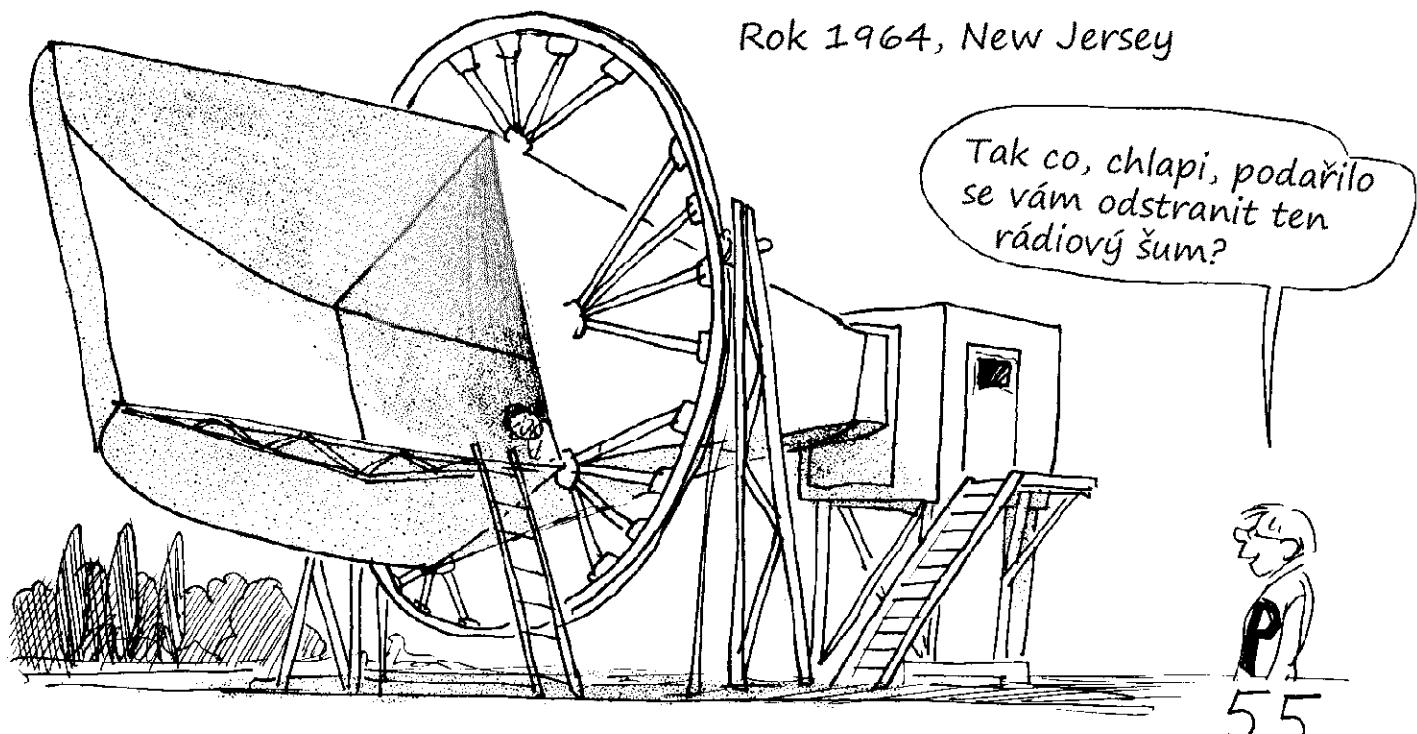
Vidíš tohle vodíkové spektrum?

Když obě spektra přeložíš přes sebe a posuneš je směrem k červenému okraji.

Jsou naprosto SHODNÉ.

RELIKTNÍ ZÁŘENÍ

Nedá se s tím nic dělat.
Penzias zalepil všechny štěrbiny
lepicí páskou.

Ne, ne, Wilson všechno
vyčistil. Ale nic se nezměnilo.
Pořád máme ten zatracený
rádiový šum. Nejpodivnější
je, že je IZOTROPNÍ:
přichází zkrátka z vesmíru
ze všech stran.

A nemohl to být...
holubí ten... trus?

Nikde tedy není žádný
zdroj záření.

Přivedl jsem vám tady
Dicka z Princetonu. Má jedno
vysvětlení, odkud by tento
šum mohl pocházet.

To je dobré!..

CO je dobré?

To, co chytáte, to je "popel"
po VELKÉM TRESKU, pozůstatek,
relikt původního záření.

Vypadá to, že jo...

ALE KAM SE PODĚLA ANTIHMOTA?

JEAN-MARIE SOURIAU, profesor na Univerzitě v Provence, se domnívá, že je vesmír rozdělený na dvě poloviny.

KONEČNÝ UZAVŘENÝ vesmír. Určitý druh TROJROZMĚRNÉ (*) hyperkoule, kdy na jedné polokouli se nachází hmota a na druhé antihmota.

Tady máme však dvojrozměrný obrázek.

HMOTA

ANTIHMOTA

My jsme někde tady v polovině hmotného vesmíru.

PÓL

A tahle čepička zaměřená k Zemi představuje pole možného pozorování s pomocí nejvýkonnějších dalekohledů na světě, které dokáží najít KVAZARY vzdálené patnáct miliard světelných let.

A co můžeme pozorovat na takové vzdálenosti?

ROVNÍK

Hlavně KVAZARY

A jak můžete vidět, část hranice oddělující NO MATTER'S LAND by se dala pozorovat, stejně jako i ANTIKVAZARY ležící za ní.

(*) Viz komiks GEOMETRIKON

No a tedy?

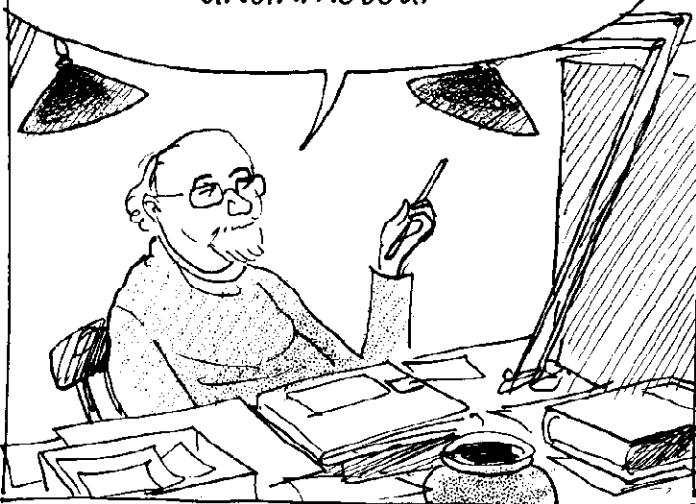

Když zaměříme své pozorování směrem k souhvězdí **HADONOŠE** (had), zjistíme, že v souhvězdí **STŘELCE** za hranicí patnácti miliard světelných let se kvazary vytrácejí, ale znova se objevují o 400 miliónů světelných let dálé.

SOURIAU vysvětluje tuto absenci kvazarů existencí rovníkové vrstvy, která je prázdná kvůli anihilacím a která dosahuje šířky asi půl miliardy světelných let.

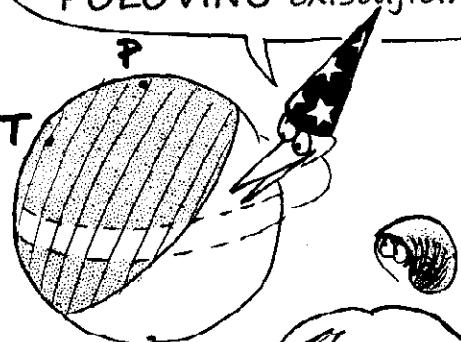
A to, co bychom mohli pozorovat za tím, by byly **ANTIKVAZARY** tvořené antihmotou.

Nejvzdálenější pozorovaný kvazar či antikvazar byl lokalizován do vzdálenosti asi patnácti miliard světelných let.

SOURIAU odhadl OBVOD tohoto vesmíru na 60 MILIARD světelných let.

To by tedy znamenalo, že s našimi moderními přístroji bychom pozorovali jenom **POLOVINU** existujícího vesmíru.

Jestli tomu správně rozumím, je to model vesmíru se

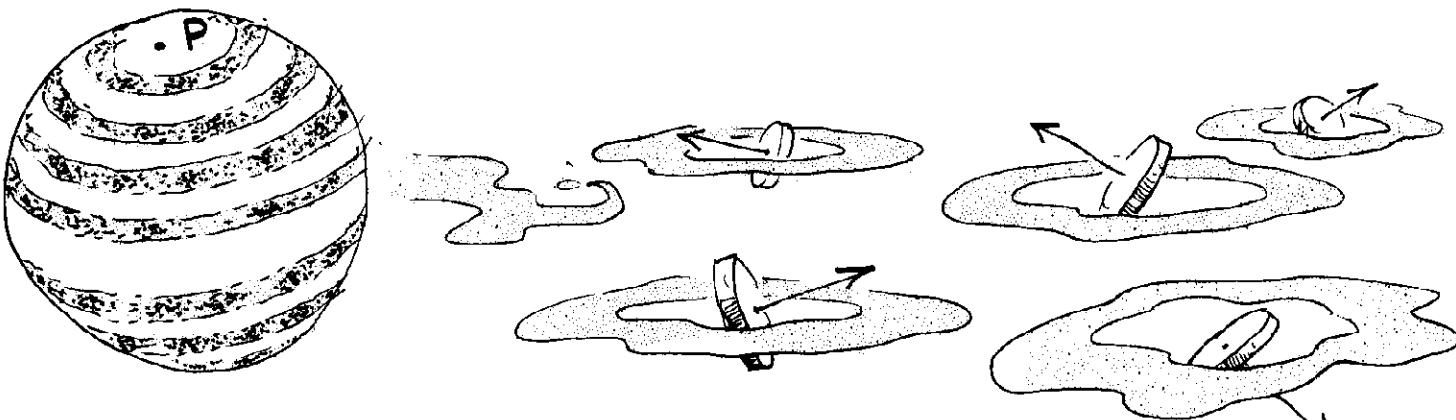
DVĚMA PÓLY: jeden pro hmotu a druhý pro antihmotu. Jsou antipodní, což znamená, že v trojrozměrném prostoru leží každý na opačné straně.

Na začátku století jsme vesmír s obtížemi zbavovali jakéhokoli možného středu. Pokud tento model popisuje skutečnost, měl by vesmír středy dva. A co myslíš, že by se pod těmito dvěma středy mohlo skrývat?

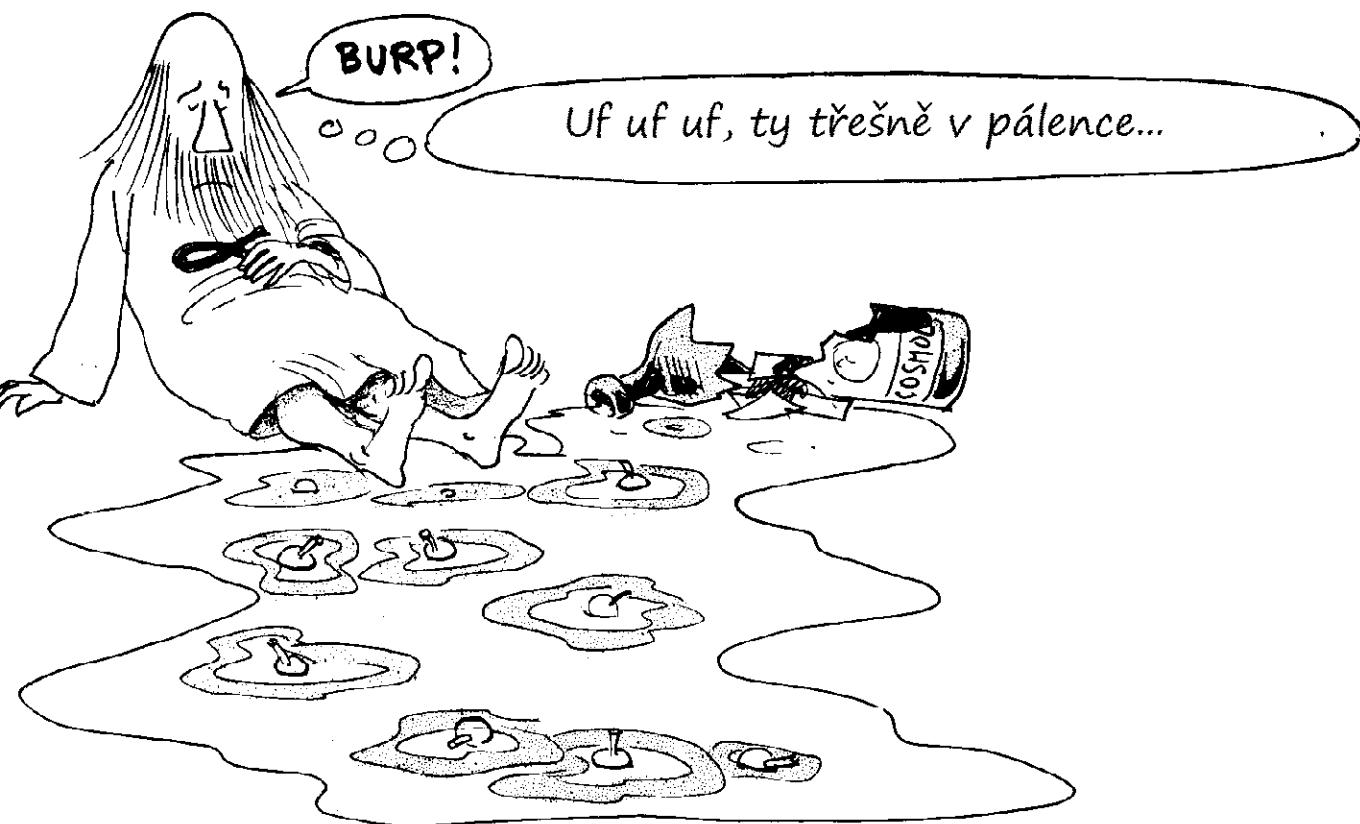
Snad nikdo jiný než **AHURA MAZDA** a **AHRIMAN** (*)!

A ten rovníkový pás... by byl **MITHRA**?

Při vyhodnocování astronomických dat **SOURIAU** také zjistil, že je vesmír **LISTOVÝ JAKO TESTO**. Na dvojrozměrném obrázku by to mělo podobu vrstev uspořádaných podle zeměpisních šírek. Osy galaxií by grossa modo mířily směrem k polární ose.

Ve skutečnosti se toto navrstvení objevuje u velkých plochých galaktických hal, nedávno objevených. Osy středových částí jsou orientovány nejrůznějšími směry bez jakéhokoli rádu.

DVA VESMÍRY

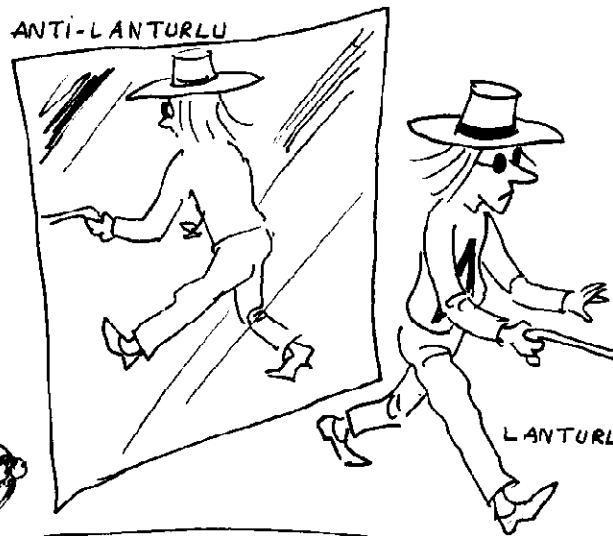
Po zhroucení své teorie o nepřetržitém tvorění přišel Fred Hoyle s novou myšlenkou.

Hmotný vesmír, který známe, představuje pouze POLOVINU SKUTEČNOSTI. Druhá polovina, vesmír tvořený antihmotou, se nachází ve DVOJČETI našeho VESMÍRU.

Při VELKÉM TŘESKU se tyto dva vesmíry oddělily a každý z nich si odešel žít svůj život. Ale jejich ŠIPKY ČASU míří OPACNÝM směrem. Budoucnost jednoho znamená minulost druhého a naopak.

Geometrické souvislosti takového modelu v sobě mají cosi matoucího.

ANTI-LANTURLU

Tyto světy by vůči prostoru
A ČASU stály "zrcadlově".

To, co by bylo v jednom vesmíru
PRAVOTOČIVÉ, by v druhém bylo
LEVOTOČIVÉ. Film, na němž by byly
zachyceny události jednoho vesmíru,
by v druhém vesmíru byl filmem
puštěným pozpátku, PROTI ČASU.

Tato dvoustranná páska obtáčí
klasickou Möbiovu smyčku dvakrát.

Kdyby Möbiova smyčka byla
zrcadlem, byla by dvoustranná
páska jejím vlastním obrazem.

NULOVÝ OKAMŽIK

dvoustranná páska

MÖBIUS (ZRCADLO)

A antihmota by nebyla nic
jiného než antipodní hmota.

VELKÝ TŘESK by pak představoval
odlepení vesmíru, který byl na počátku
přilepený k ploše nulového okamžiku.
Tento vesmír by byl neorientovatelný
v prostoru i v čase (Möbiová smyčka
o čtyřech rozměrech). Obě oblasti
vesmíru stojící tváří v tvář proti sobě
by daly vzniknout této dvojakosti.

MIMOZEMSKÝ ŽIVOT

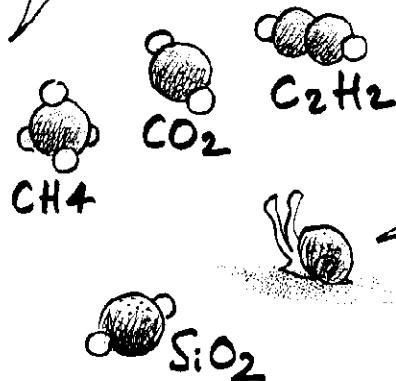
Tirésie, já už nevěřím na JEŽÍŠKA.

Vysvětlím ti to. Od počátku minulého století jsme poznali, že existuje pouze OMEZENÝ POČET CHEMICKÝCH PRVKŮ.

A proč ne, Anselme?

Něco přes sto atomů, které jsou zapsány v Mendělejově tabulce.

S těmito sto atomy můžeme vytvářet různé molekuly. Ty, jejichž základem je UHLÍK, jsou však něčím zvláštní.

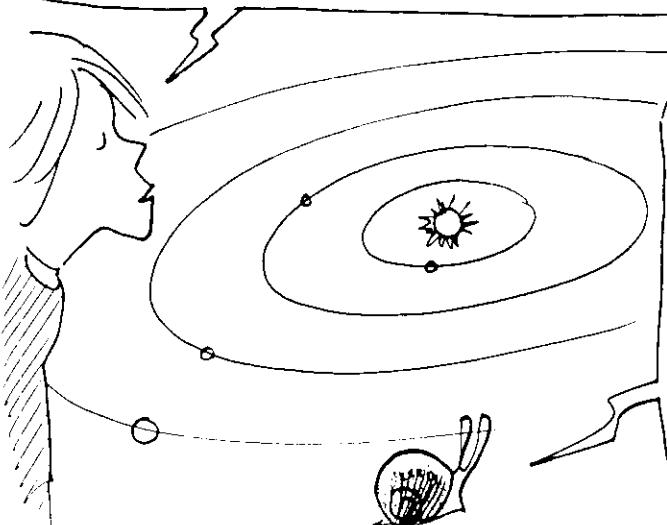
Kombinace musejí být poměrně dost STABILNÍ, aby byly ŽIVOTASCHOPNÉ, ale zase ne příliš, aby mohlo docházet k rozmanitým CHEMICKÝM VÝMĚNÁM. KŘEMÍK vytváří také velký počet sloučenin, ale ty jsou PŘÍLIŠ STABILNÍ na to, aby mohly sloužit jako základ pro vznik života. U rostlin probíhá FOTOSYNTÉZA snadno právě proto, že rozkládají OXID UHLIČITÝ CO_2 . Neuměly by si však poradit např. se stejným druhem sloučeniny křemíku: s OXIDEM KŘEMIČITÝM SiO_2 , neboť ten je příliš stabilní.

Příroda nemá nekonečnou představivost. Vždyť si vystačí se stovkou atomů k výrobě cihel, z nichž je sestavena HMOTA. A STEJNÉ ORGANICKÉ SLOUČENINY najdeme i na druhém konci naší galaxie a bezpochyby i ve všech osatních galaxiích ve vesmíru.

Jako například tuto molekulu etylalkoholu.

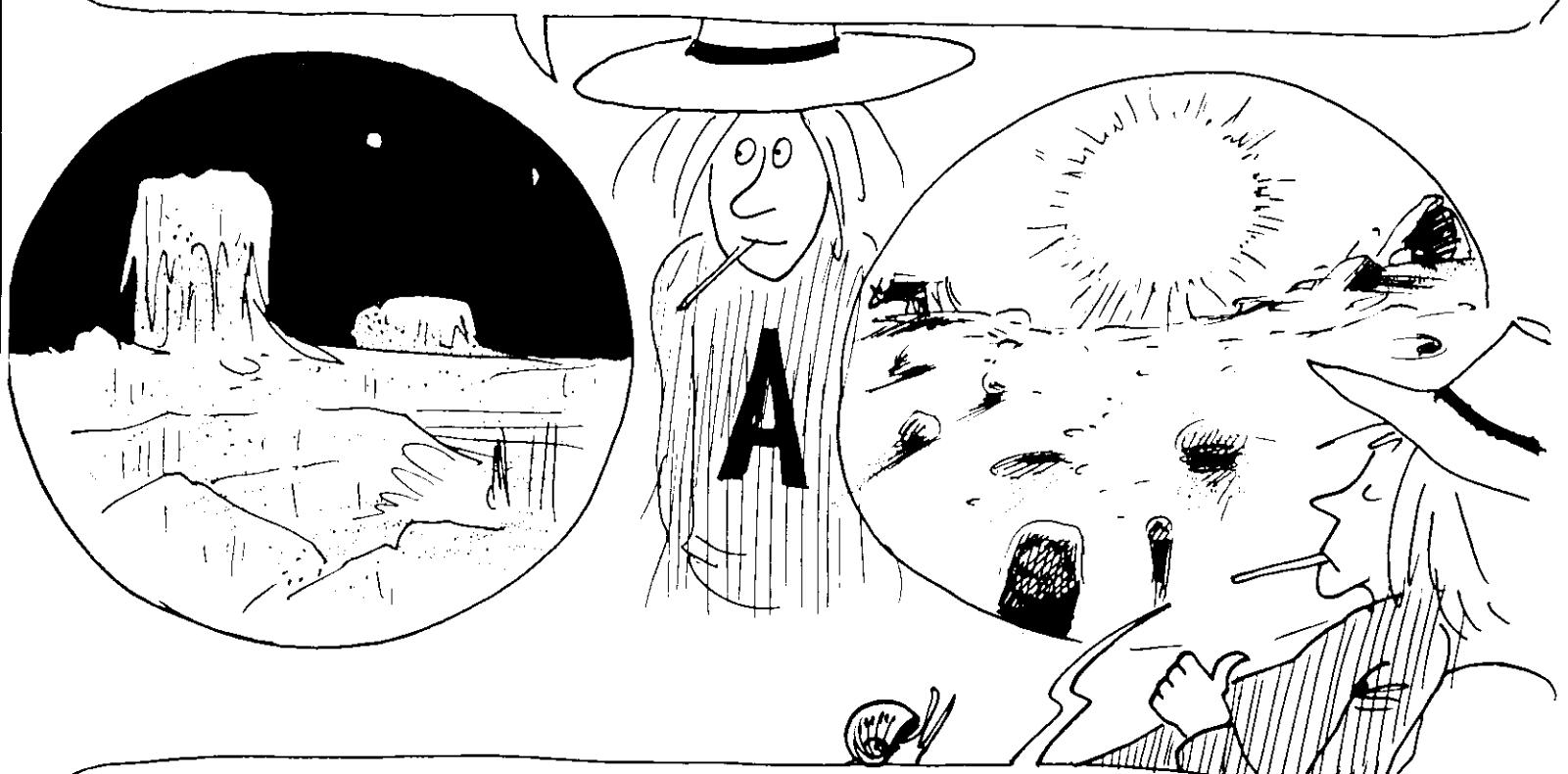

Slunce je úplně obyčejná hvězda. Takových, jako je ona, napočítáme v naší galaxii sto miliard a najdeme v ní bezpochyby i miliardy planetárních soustav, jako je ta naše.

Výpočty dělané počítačem ukázaly, že z plynu a prachu obíhajících kolem jedné hvězdy může vzniknout planetární soustava s velkými planetami v téměř kapalném stavu na okraji, typu Saturn či Jupiter, a malé planety z pevné hmoty bližě k dané hvězdě.

Čas od času se najde planeta, která má dostatečně velkou hmotnost na to, aby udržela atmosféru. Je ale také potřeba, aby se nacházela v úzkém PÁSU, kde VODA zůstává TEKUTÁ. V pásech před ní je voda ve stavu PÁRY: je zde příliš teplo, aby se život zrodil bez toho, aniž by byl "usmažen". V pásech za ní voda tuhne v LED a substance už nejsou dost pohyblivé.

Ale i přes tyhle potíže musí být ŽIVOT ve vesmíru úplně BĚŽNÝ jev.

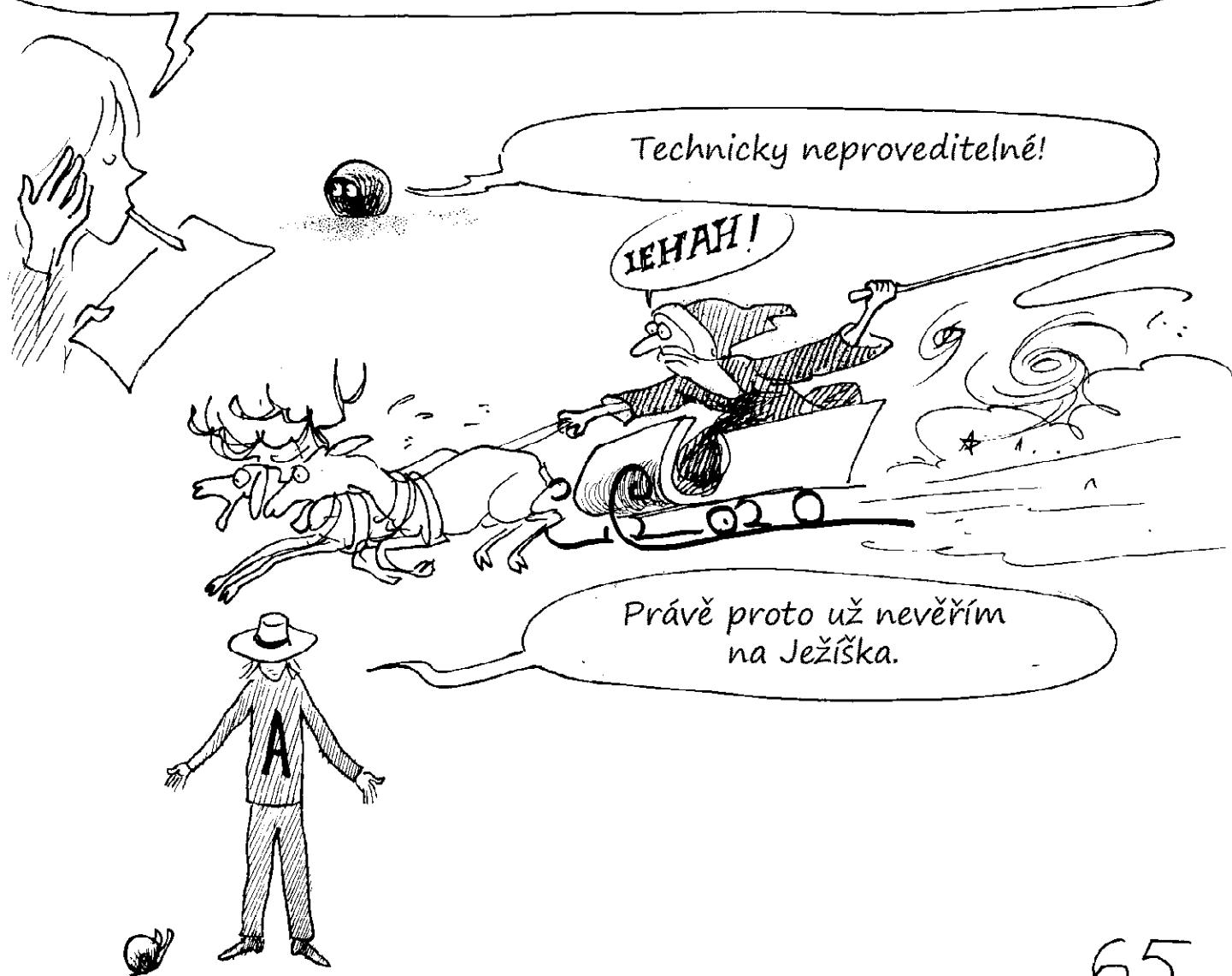
Podle mých výpočtů může v naší galaxii připadat jedna hvězda na sto tisíc hvězd, přičemž alespoň na jedné planetě z nich může existovat ROZVINUTÝ ŽIVOT a INTELIGENTNÍ BYTOSTI,

což dělá MILÍÓN OBYDLENÝCH SOUSTAV V NAŠÍ GALAXII!!

A možná i tisíc miliard vyspělých bytostí na jednu galaxii.

Můžou jich být miliardy v galaxiích známého vesmíru, což by dělalo tisíc miliard a miliard kluků a holek, které by JEŽÍŠEK musel navštívit za jedinou noc...

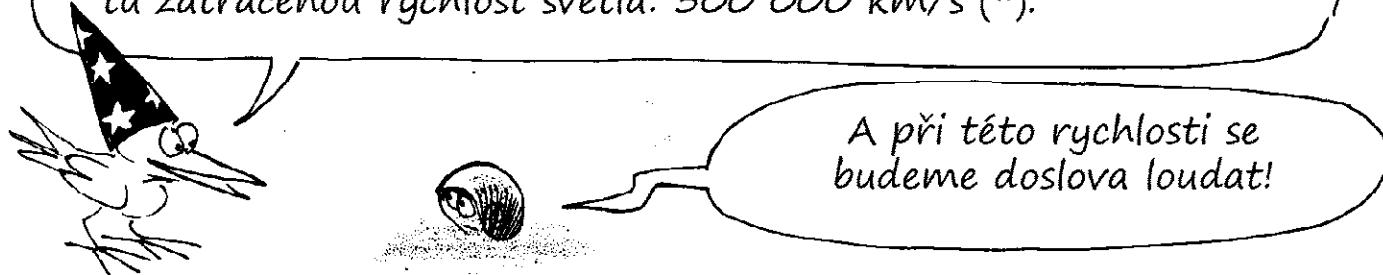

KONTAKTY?

Sonda VOYAGER přeletěla oběžnou dráhu Uranu. Po deseti letech cesty opouští naší SLUNEČNÍ SOUSTAVU.

Od dob ALBERTA EINSTEINA víme, že je nemožné překročit tu zatracenou rychlosť světla: 300 000 km/s (*).

Když s využitím rakety chrlící vodíkové bomby spočítáme zrychlení a zpomalení, bude nám CESTA trvat asi 40 LET, než dorazíme k nejbližší hvězdě.

SRPNOVÝ VEČER 1967, Anthony Hewish a Jocelyn Bell
u radioteleskopu v Cambridge

SKRIUŠ
SKRIUŠ
SKRIUŠ

Slyšíte, Jocelyn, to rádiové
modulované vysílání?

Ano, Anthony, slyším.

Jocelyn, "oni" k nám
promlouvají!

Falešný poplach! Tyto rádiové signály
vysílal PULSAR (rychle rotující
neutronová hvězda), která se chová
jako rádiový maják.

Ano, Anthony,
to je úžasné!

Od té doby pořád nasloucháme obloze a snažíme se zachytit nějakou zprávu.

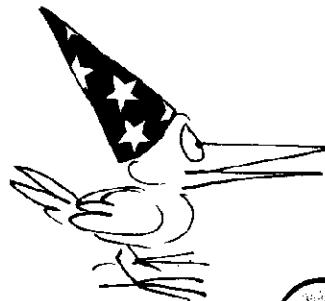
Země vypustila už mnoho zpráv do vesmírné noci.

Existuje několik důvodů, proč nezachycujeme žádné zprávy. Předně v rámci miliard let, které jsou nezbytné k vývoji života, je **INTELIGENTNÍ FÁZE** pouhým **MIZIVÝM OKAMŽIKEM**. A co teprve doba, jež uplynula od prvního rádiového vysílání, které proniklo zemskou atmosférou (1934)!

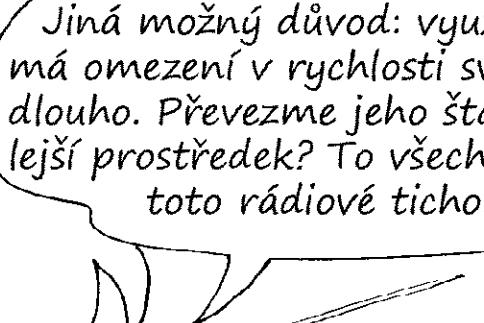
Je i dost možné, že jenom za několik málo desítek let se naše civilizace sama zničí.

Jestli to samé platí i pro ostatní, je toto **KOMUNIKACESCHOPNÉ OKNO**, které trvá sotva jedno století, neobvyčejně úzké....

A šance, že by dvě planetární civilizace byly najednou **"NA STEJNÉ METĚ"**, je spíše malá.

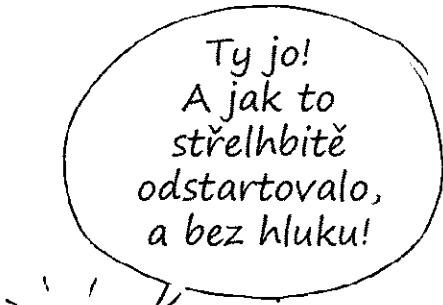
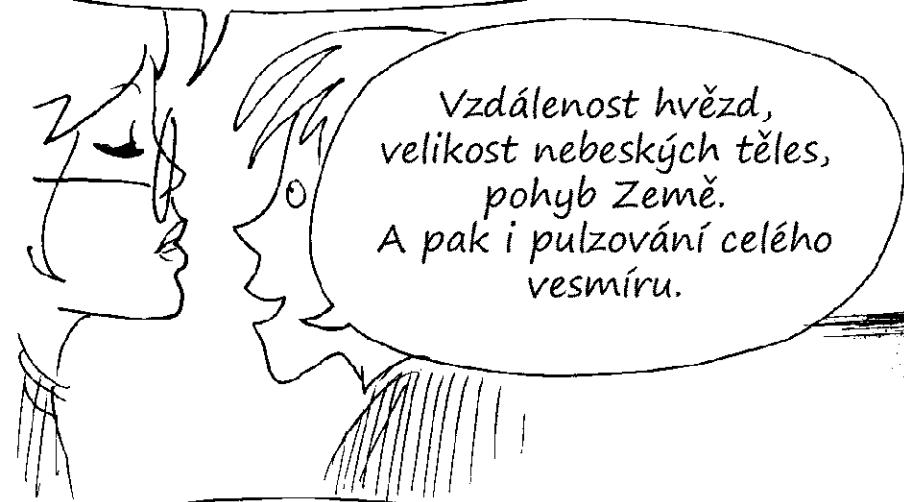
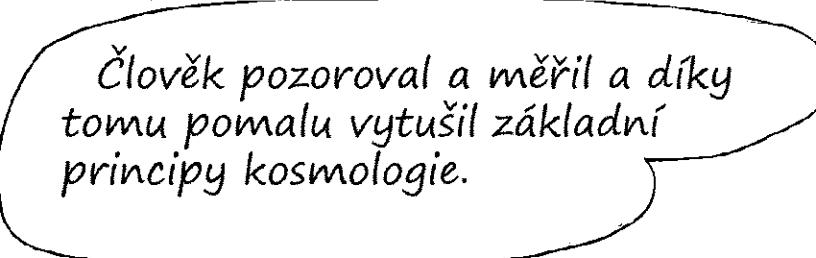

Jiná možný důvod: využití rádiových vln má omezení v rychlosti světla, netrvalo by tedy dlouho. Převezme jeho štafetu nějaký rychlejší prostředek? To všechno může vysvětlovat toto rádiové ticho.

Už celé generace nikdo neviděl žádný kouřový signál.
Za těmi kopci nikdo není!

EPILOG

Přiznávám, že moderní astrofyzika více na problémy narází, než že by je dokázala vyřešit.

Náhodou jsem si některé z nich zapsal:
-Kam zmizela antihmota vzniklá při VELKÉM TRESKU?
-Odkud kvazary čerpají svou energii?
-Kam "vedou" černé díry?

Pokrok v kosmologii byl vždy úzce spojený s naším GEOMETRICKÝM pojetím vesmíru. Trvalo nám tisíce let, než jsme opustili myšlenku ABSOLUTNÍHO ČASU, který platí pro všechny bytosti.

Jste nějaký úplně vykolejený

Co se děje, Tirésie?
No, co se děje?

Viděl jsem stroj, který po tom, co přistál na zem, odletěl rychlostí několika tisíc kilometrů za hodinu, a to úplně BEZ HLUKU.

Bez hluku?
To je absurdní!

Z hlediska fyziky úplný nesmysl!

Proč?

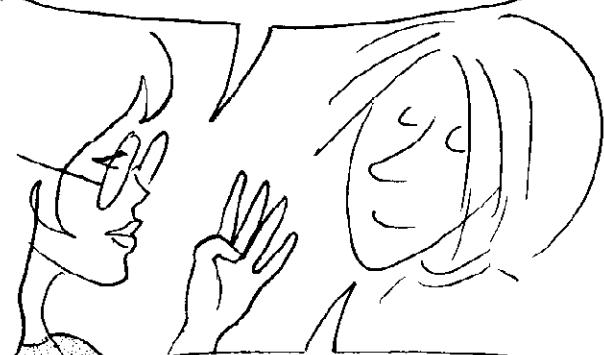
Přemýšlejte trochu: letouny pohybující se nadzvukovou rychlostí způsobují RÁZOVOU VLNU. Jestliže ten váš "stroj" dosáhl tak vysoké rychlosti, musel byste nutně slyšet BUM (*).

Ríkal jste přeci, že jste nic neslyšel...

Euh...to je pravda

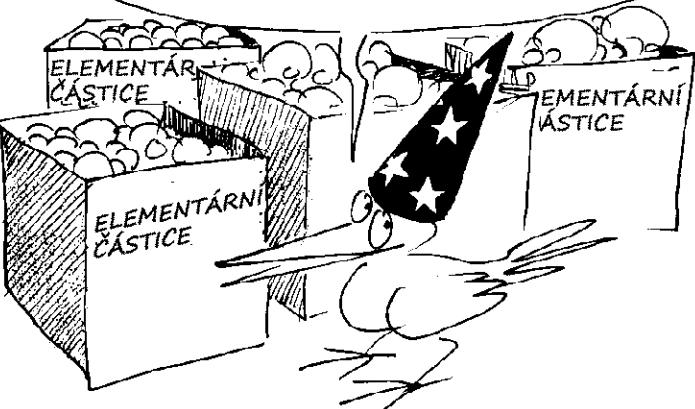
Jednou provždy jsme se shodli, že vesmír má
ČTYŘI ROZMĚRY

(trojrozměrný prostor a čtvrtý rozměr tvořený časem)
a že je to **ČASOPROSTOR**.
To jsou věci, které už nebudou muset být předmětem dalších úvah, nikdy...

Jsme k našim vytvořeným modelům připoutáni jako lod' ke břehu pod záminkou, že "nám dobrě poslouží".

Je pravda, že bychom si měli položit otázku, jestli se někdy hypotézy kvantové mechaniky a její popisování skutečnosti nepodobají Ptolemaiově soustavě kruhů?..

Nejedl jste poslední dobou... já nevím... halucinogenní salát?

To víte, každému se sem tam stane nějaký ten úlet...

Mně taky někdy...

Ale já jsem to přeci VIDĚL!

To se vám jenom zdálo,
Tirésie... měl jste prostě ŽIVÝ SEN.

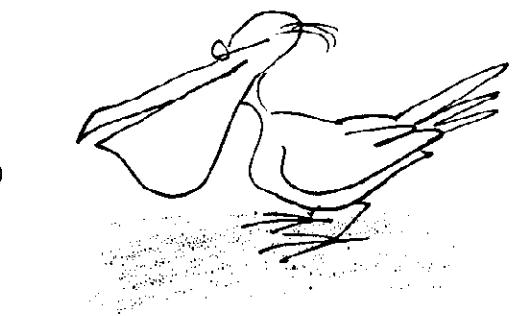
Vy jenom VĚŘÍTE,
že jste to viděl.

Vemte si deset pokusů, deset zásadních jevů současné fyziky.
V minulém století by fyzici striktně dokázali, že všechny tyto úvahy jsou nemožné!

Mám jednoho známého, psychiatra, je moc milý, kdybyste chtěl...

Kdyby měl vesmír více takových čtyřrozměrných "listů", v nichž by platil obecný zákon relativity ...jinak řečeno: nemohli bychom překonat rychlosť světla VE VESMÍRU, V NĚMŽ JSME...

KONEC